

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПІКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол від 22.06.2022 № 5

Заступник голови вченої ради

чл. -кор. НАМН України, професор

Ю. П. Вдовиченко

**ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА - СІМЕЙНА МЕДИЦИНА»**

КИЇВ – 2022

Навчальний план та програма циклу інternатури випускників медичних закладів вищої освіти за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» розроблені колективом авторів: співробітників опорної кафедри сімейної медицини (зав. кафедри - д. м. н., професор Хіміон Л. В.), сімейної медицини та амбулаторно поліклінічної допомоги (зав. кафедри - д. м. н., професор Процюк О.В.) та інших кафедр Інституту сімейної медицини (директор – д.мед.н., професор Шекера О.Г.) Національного медичного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика.

Рецензенти:

Мороз Галина Зотівна	професор кафедри військової загальної практики - сімейної медицини Української військово-медичної академії Міністерства оборони України, д. мед. н., професор.
Бенца Тетяна Михайлівна	професор кафедри терапії Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, д. мед. н., професор.

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ

Шекера Олег	директор Інституту сімейної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Хіміон Людмила	завідувач кафедри сімейної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Процюк Ольга	завідувач кафедри сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор

Ященко Оксана	доцент кафедри сімейної Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Ткаченко Вікторія	професор кафедри сімейної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Марушко Тетяна	завідувач кафедри педіатрії-2 Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Коваленко Ольга	професор кафедри сімейної медицини та амбулаторно поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Сіліна Тетяна	професор кафедри сімейної медицини та амбулаторно поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Галушко Олександр	професор кафедри сімейної медицини та амбулаторно поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Дуда Олександр	завідувач кафедри інфекційних хвороб Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Середа Віталій	доцент кафедри неврології та рефлексотерапії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Глядєлова Наталія	доцент кафедри педіатрії-2 Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Данилюк Світлана	доцент кафедри сімейної Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Ситюк Тетяна	доцент кафедри сімейної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Корнєва Валентина	доцент кафедри педіатрії-2 Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. м. н., доцент
Титова Тетяна	доцент кафедри сімейної та амбулаторно поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Клименко Ліліана	доцент кафедри сімейної та амбулаторно

	поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Матвієць Людмила	доцент кафедри сімейної та амбулаторно поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н.
Бухановська Тетяна	доцент кафедри сімейної медицини та амбулаторно - поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Бацюра Ганна	доцент кафедри сімейної медицини та амбулаторно - поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Веселова Тетяна	доцент кафедри сімейної медицини та амбулаторно - поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Кононов Олександр	доцент кафедри сімейної та амбулаторно поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Бойко Валентина	доцент кафедри інфекційних хвороб Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н.
Олійник Марина	доцент кафедри терапії і геріатрії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Гріцова Наталія	доцент кафедри фтизіатрії і пульмонології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Кіча Наталія	доцент кафедри сімейної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Погоріла Оксана	доцент кафедри сімейної медицини та амбулаторно - поліклінічної допомоги Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н.
Климась Ірина	асистент кафедри сімейної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма призначена для підготовки лікарів — спеціалістів за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина». У програмі визначається зміст навчання на циклі спеціалізації (інтернатури), встановлюються вимоги до обсягу та рівня підготовки фахівців.

На програму підготовки в інтернатурі «Загальна практика-сімейна медицина» зараховуються:

- 1) громадяни України за умови отримання ними: диплома про вищу освіту за спеціальністю «Лікувальна справа» або «Педіатрія» (спеціаліста – до 2021р., магістра – з 2021р); направлення на проходження програми підготовки в інтернатурі за результатами рейтингового розподілу в інтернатуру (з 2023р.);
- 2) іноземці та особи без громадянства за умови отримання ними: диплома про вищу освіту за спеціальностями галузі знань 1201 «Медицина» («Лікувальна справа» або «Педіатрія»); довідки про навчання за кошти фізичних (юридичних) осіб.

Навчальна програма призначена для підготовки лікарів-спеціалістів за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина»; створена колективом викладачів Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика на основі Наказу МОЗ від 16.03.2022 р. № 493 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254», Наказу МОЗ України №1254 від 22 червня 2021 року «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703, Стратегії розвитку медичної освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України 27 лютого 2019 року та пункту 310 Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року №1106-р.,наказів МОЗ України №1074 від 03.12.2010 р. «Про заходи МОЗ України щодо удосконалення підготовки лікарів» та № 1088 від 10.12.2010 р. «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів», Закону України «Про вищу освіту» №1556-VII (2014) та інших нормативних документів, що регламентують підготовку фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» на післядипломному етапі.примірної програми підготовки в інтернатурі (2022р.) з урахуванням вимог до післядипломної підготовки лікарів загальної практики-сімейних лікарів Всесвітньої Асоціації сімейних лікарів (WONCA - World Organization of National Colleges, Academies and Academic Associations of General Practitioners/Family Physicians) та Всесвітньої Федерації Медичної Освіти (WFME) 2013р.

Цикл проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НУОЗ України імені П.Л. Шупика з урахуванням вимог Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників, затвердженого постановою Кабміну від 14.07.2021 № 725, наказу МОЗ України від 18.08.2021 № 1751 «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 22.07.1993 № 166».

Мета циклу інтернатури: формування професійних компетенцій лікаря загальної практики-сімейного лікаря, що базуються на відповідному рівні практичної та теоретичної підготовки лікарів-інтернів для забезпечення їх професійної готовності до самостійної лікарської діяльності відповідно до

звання «лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина».

Підготовка лікарів в інтернатурі проводиться за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі навчального плану і програми інтернатури згідно навчального плану та програми, затверджених закладом вищої/ післядипломної освіти.

Програма підготовки в інтернатурі – це єдиний комплекс освітніх та практичних компонентів, спланованих і організованих таким чином, щоб забезпечити набуття інтерном компетентностей, необхідних для отримання звання «лікар-спеціаліст» із спеціальності «Загальна практика-сімейна медицина» та готовності до самостійного провадження професійної діяльності.

Програма підготовки в інтернатурі складається з двох частин: освітньої та практичної. Освітня частина інтернатури проводиться в закладі вищої освіти, що здійснює підготовку лікарів-інтернів. Тривалість освітньої частини інтернатури складає три місяці за кожен рік навчання. Практична частина інтернатури проводиться на базі стажування лікарів-інтернів.

Базою стажування для лікарів-інтернів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» повинні бути амбулаторії сімейної медицини/центри первинної медико-санітарної допомоги (ЦПМСД). Базою навчання під час виконання освітньої частини програми – багатопрофільний стаціонар/ університетська клініка (за відсутності такої можливості – Центр первинної медичної допомоги і амбулаторія сімейної медицини).

Тривалість навчання: 22 місяці (3432 годин, 114,4 кредитів).

Викладання основних розділів проводиться згідно чинних протоколів і стандартів лікування, визначених наказами МОЗ України щодо надання медичної допомоги відповідним категоріям пацієнтів.

За весь період навчання в інтернатурі лікар-інтерн повинен оволодіти певним переліком практичних навичок і маніпуляцій для формування професійних компетенцій. Передбачено чотири рівні опанування навичками/компетенціями: А, В, С, D.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Навчання в інтернатурі починається на базі стажування 1 серпня (практична частина підготовки), на кафедрі вищого навчального закладу/ закладу післядипломної освіти (освітня частина підготовки) – з 1 вересня.

Протягом першого року навчання – 3 місяці (468 годин; 15,6 кредитів ECTS) — навчання на відповідних кафедрах закладів вищої/післядипломної освіти і 8 місяців (1248 годин; 41,6 кредитів ECTS) — робота в амбулаторії сімейної медицини /ЦПМД; 1 місяць — відпустка.

Протягом другого року – 3 місяці (468 годин; 15,6 кредитів ECTS) — навчання на відповідних кафедрах закладів вищої освіти і 8 місяців (1248 годин; 41,6 кредитів ECTS) — робота в в амбулаторії сімейної медицини/ЦПМСД, 1 місяць — відпустка.

Роки навчання	Початок навчання/проходження інтернатури			Закінчення навчання/проходження інтернатури		
	I рік			II рік		
	Освітня частина	Практична частина	Державна атестація	Освітня частина	Практична частина	Державна Атестація
2	3 місяці (01.09.-30.11) 15,6 кредитів ECTS	8 місяців (01.08-31.08.; 01.12-30.06) 41,6 кредитів ECTS	-	2 місяці (01.02-31.03) 10,4 кредитів ECTS	8 місяців (01.08-31.01.; 01.04-31.05) 41,6 кредитів ECTS	1 місяць (01.06-30.06) 5,2 кредити ECTS

Графіком навчального процесу в інтернатурі передбачено:

- серпень (1 місяць) - навчання на базі стажування;
- вересень - листопад (3 місяці) - навчання на кафедрі;
- грудень - січень (14 місяців, в т.ч. – 1 місяць - відпустка) - навчання на базі стажування;
- лютий-березень (2 місяці) – навчання на кафедрі;
- квітень -травень (2 місяці) – навчання на базі стажування;
- червень (1 місяць) - навчання на кафедрі;

II ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

Тривалість підготовки в інтернатурі: 22 місяці (3432 годин) (114,4 кредитів ECTS).

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 6 місяців (936 годин, 31,2 кредитів ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (базис стажування) 16 місяців (2496 годин, 83,2 кредитів ECTS)

Роки навчання	Місяці											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
1-й рік	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В
2-й рік	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	Б	Б	К	В

Примітка:

Б – практична частина підготовки - навчання на базі стажування;

К – освітня частина підготовки - навчання на кафедрі;

В – відпустка.

III. ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ІНТЕРНАТУРИ

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>ІК 01. Здатність самостійно здійснювати професійну діяльність та розв'язувати клінічні завдання на основі пацієнт-орієнтованого холістичного підходу в роботі із кожним пацієнтом/ родиною, що побудований на довготривалих довірчих відносинах лікар-пацієнт незалежно від соціального статусу, віку, статі, виниклої медичної проблеми та інших особливостей пацієнта, забезпечуючи доступність, справедливість та рівність первинної медичної допомоги відповідно до законодавства України.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК 01. Орієнтація в професійній діяльності на інтереси громади, епідеміологічні дані щодо захворюваності і поширеності різних патологій.</p> <p>ЗК 02. Вміння проводити визначення «червоних прапорців» та маршруту пацієнта в умовах невизначеності, ранніх недиференційованих станів та дефіциту даних додаткових обстежень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ЗК 03. Вміння балансувати індивідуальні потреби пацієнта та наявні ресурси системи охорони здоров'я, виділяти пріоритетні заходи та організувати мультидисциплінарні команди для надання медичної допомоги.</p> <p>ЗК04. Здатність до постійного професійного самовдосконалення, розвитку та навчання.</p> <p>ЗК 05. Здатність визначити власний рівень компетентності і вчасно направляти пацієнтів на консультації вузьких спеціалістів.</p> <p>ЗК 06. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 07. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 08. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p>ЗК 09. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.</p>

	<p>ЗК 10. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p>ЗК 11. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.</p> <p>ЗК 12. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p>ЗК 13. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.).</p> <p>ЗК 14. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 15. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 16. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>ЗК 17. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.</p> <p>ЗК 18. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами.</p> <p>ЗК 19. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.</p>
<p>Професійні компетентності</p>	<p>ПК 01. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування найбільш частих захворювань внутрішніх органів (серцево-судинної, дихальної, ендокринної, гепато-біліарної систем; нирок; шлунково-кишкового тракту; органів кровотворення) та їх ускладнень, у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.</p> <p>ПК 02. Вміння проводити виявлення і оцінку факторів ризику, медикаментозну і немедикаментозну профілактику хронічних неінфекційних захворювань.</p> <p>ПК 03. Вміння проводити консультування і навчання пацієнтів із питань здорового способу життя, харчування, фізичної активності, корекції факторів ризику, управління стресом; будувати довготривалі довірчі відносини з</p>

пацієнтом і родиною.

ПК 04. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування алергічних хвороб та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 05. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування захворювань кістково-м'язової системи та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 06. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування захворювань, що передаються статевим шляхом у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 07. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих захворювань вуха, горла і носа та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 08. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих захворювань органу зору та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 09. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування найбільш частих шкірних хвороб та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 10. Вміння проводити оцінку психо-фізичного розвитку дітей різного віку, розраховувати раціон харчування здорової та хворої дитини, проводити профілактику рахіту та інших захворювань в дитячому віці, планувати і виконувати профілактичні щеплення.

ПК 11. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих інфекційних захворювань та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 12. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування психологічних і когнітивних порушень, виявляти та моніторувати психічні захворювання у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних.

ПК 13. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих захворювань нервової системи та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 14. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих захворювань жіночої та чоловічої статевої сфери та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 15. Вміння проводити профілактику, діагностику та амбулаторне лікування найбільш частих урологічних захворювань та їх ускладнень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 16. Вміння надавати невідкладну допомогу та

організувати маршрут пацієнта із невідкладними станами, травмами, отруєннями, пораненнями пацієнтам всіх вікових груп, вагітним та імунодефіцитним пацієнтам.

ПК 17. Вміння проводити профілактику та діагностику травматичних ушкоджень, опіків та обморожень у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 18. Вміння проводити санітарно-просвітницьку та навчальну роботу з населенням, організувати та проводити школи пацієнтів із хронічними захворюваннями.

ПК 19. Вміння проводити холістичне та пацієнт-орієнтоване, мотиваційне консультування з пацієнтами всіх вікових груп, пацієнтам із ментальними та психологічними проблемами, в тому числі – консультування з питань планування сім'ї і контрацепції, залежностей, профілактики захворювань та корекції способу життя і факторів ризику.

ПК 20. Вміння вести фізіологічну вагітність, моніторувати стан вагітної жінки та плода при фізіологічній вагітності.

ПК 21. Вміння організувати і надавати паліативну допомогу різним категоріям пацієнтів на дому і амбулаторно.

ПК 22. Вміння проводити профілактику та скринінг онкологічних захворювань, передракових станів; складати індивідуальний план скринінгу онкопатології та корекцію факторів ризику.

ПК 23. Вміння проводити реабілітацію пацієнтів із найбільш частими захворюваннями, після хірургічного втручання, з постковідним синдромом на рівні ПМД.

ПК 24. Вміння планувати, організувати і проводити протиепідемічні та карантинні заходи, в тому числі в умовах пандемії COVID-19.

ПК 25. Вміння організувати та надавати медичну допомогу населенню в умовах природних та техногенних катастроф та надзвичайному стані.

ПК 26. Вміння проводити оцінку стану здоров'я та функціональної спроможності пацієнтів різних вікових груп та експертизу працезданості.

ПК 27. Вміння проводити передопераційну підготовку та первинну стабілізацію стану на догоспітальному етапі пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

ПК 28. Вміння проводити діагностику та надавати невідкладну допомогу при хірургічних захворюваннях у пацієнтів всіх вікових груп, вагітних та імунодефіцитних пацієнтів.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

ЦИКЛУ ІНТЕРНАТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

«Загальна практика-сімейна медицина»

1 РІК НАВЧАННЯ (освітня частина)

Тривалість: 3 місяці (468 годин).

Контингент слухачів: випускники вищих навчальних закладів за спеціальністю «Лікувальна справа» або «Педіатрія» (спеціаліста – до 2021р., магістра – з 2021р)

Мета навчання: опанування знаннями та вміннями для формування компетенції самостійно здійснювати професійну діяльність у відповідності до кваліфікаційної характеристики лікаря загальної практики-сімейного лікаря

Код	Назва розділу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семін. заняття	Практ. заняття	Самост. робота*	Разом
1	2	3	4	5	6	7
1	Організація охорони здоров'я: основи ПМД		4	8		12
1.1	Визначення та функції ПМД відповідно до регламентуючих документів WONCA та ВООЗ. Моделі систем охорони здоров'я в світі. Особливості організації ПМД в різних країнах світу. Кваліфікаційна характеристика та компетенції лікаря загальної практики-сімейного лікаря (холістичний, пацієнт-орієнтований комплексний підхід тощо).	-	1	-	-	1
1.2	Нормативна база ПМД в Україні; правові аспекти діяльності лікаря загальної практики-сімейного лікаря. Організація роботи закладів ПМД (структурні підрозділи, штати, оснащення, фінансування, функціональні обов'язки, e-Health, інноваційні технології). Безперервний професійний розвиток. Професійне портфоліо.	-	1	-	-	1
1.3	Ведення обліково-звітної документації.	-	-	2	-	2

1.4	Організація роботи в команді. Інтегрований підхід. Лідерство. Методи опрацювання та прийняття управлінських та стратегічних рішень. Розробка клінічних маршрутів пацієнта.	-	-	2	-	2
1.5	Якість медичної допомоги. Система управління якістю. Індикатори якості та електронні системи моніторингу якості.	-	-	2	-	2
1.6	Менеджмент та бізнес. Ефективне управління ресурсами при організації медичної допомоги.	-	-	1	-	1
1.7	Етика і деонтологія. Лікарська таємниця, забезпечення конфіденційності інформації про пацієнта. Питання стигми і дискримінації. Принципи та навички консультування.	-	-	1	-	1
1.8	Права лікаря і пацієнта.	-	2	-	-	2
2	Здоров'я дорослих	30	36	82		148
2.1	Міжнародна класифікація проблем, пов'язаних із здоров'ям, в закладах первинної медичної допомоги (ICPC 2 (3)); МКХ 10 (11): використання та сполучення в практиці сімейного лікаря.	2	2	4	-	8
2.2	Доказова медицина. Рівні доказовості, сила рекомендацій. Клінічні настанови та локальні протоколи надання медичної допомоги. Впровадження доказових рекомендацій в практику діяльності сімейного лікаря.	2	2	4	-	8
2.3	Наукові дослідження в сімейній медицині, принципи вибору об'єкту, побудови плану наукового дослідження, матеріали та методи, аналіз результатів, підготовка та написання публікацій та виступів.	2	2	2	-	6

2.4	Сімейний лікар як клінічний викладач. Основи андрагогіки. Методи навчання і контролю знань та навиків в клініці.	2	2	2	-	6
2.5.	Підтримання здоров'я/ профілактика.	4	2	12	-	18
2.6	Пацієнт з онкологічними проблемами.	4	6	12	-	22
2.7	Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними станами, гострими та хронічними хворобами органів дихання.	6	6	16	-	28
2.8	Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами серцево-судинної системи.	8	8	24	-	40
2.9	Постковідний синдром		4	4	-	8
2.10	Паліативна допомога	-	2	2	-	4
3	Здоров'я дитини	12	28	114		154
3.1	Контроль за розвитком і станом здоров'я дітей.	-	2	6	-	8
3.2	Інтегроване ведення хвороб дитячого віку.	2	4	14	-	20
3.3	Харчування здорових і хворих дітей.	-	2	10	-	12
3.4	Фізіологія та патологія неонатального періоду.	2	2	8	-	12
3.5	Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів дихання.	2	4	12	-	18
3.6	Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними алергічними хворобами.	-	2	6	-	8
3.7	Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів кровообігу та опорно-рухової системи.	2	2	14	-	18
3.8	Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та	2	2	6	-	10

	хронічними хворобами крові, кровотворних органів.					
3.9	Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів травлення.	2	2	10	-	14
3.10	Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними хворобами нирок і сечовивідних шляхів.	-	2	8	-	10
3.11	Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними ендокринно-метаболічними розладами.	-	2	8	-	10
3.12	Невідкладні стани.	-	2	12	-	14
9	Оториноларингологія	6	8	22		36
9.1	Хвороби вуха	2	-	4	-	6
9.2.	Хвороби носа і приносових пазух	2	-	4	-	6
9.3	Хвороби глотки та гортані	-	2	4	-	6
9.4	Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення; отогенні внутрішньочерепні ускладнення інфекційно-запальних захворювань ЛОР-органів	-	4	2	-	6
9.5	Доброякісні та злоякісні новоутворення ЛОР-органів	2	-	4	-	6
9.6	Захворювання ЛОР-органів у дітей раннього віку	-	2	4	-	6
10	Неврологія	4	12	40		56
10.1	Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика	-	2	12	-	14
10.2	Ураження периферичного відділу нервової системи	-	2	4	-	6
10.3	Судинні хвороби нервової системи	2	2	2	-	6
10.4	Інфекційно-запальні та демієлінізуючі хвороби нервової системи	2	2	4	-	8
10.5	Екстрапірамідні розлади	-	-	4	-	4
10.6	Міастенія і міастенічні синдроми	-	-	2	-	2
10.7	Епілепсія та епілептичні синдроми	-	-	2	-	2
10.8	Травми та наслідки травм нервової системи	-	-	4	-	4
10.9	Новоутворення нервової системи	-	-	2	-	2

10.10	Дитяча неврологія	-	4	2	-	6
10.11	Невідкладні стани в неврології	-	-	2	-	2
10.12	Вторинні ураження нервової системи	-	-	2	-	2
11	Психологічне і психічне здоров'я		2	14		16
11.1	Нормативні документи з питань психічного здоров'я та медико-соціального забезпечення (накази, клінічні настанови, програма ВООЗ - mhGAP)	-	1	-	-	1
11.2	Принципи психоосвіти та психофармакотерапії.	-	1	-	-	1
11.3	Основи поведінки. Оцінка психічного і когнітивного стану	-	-	1	-	1
11.4	Порушення розвитку психічних функцій та поведінки дітей та підлітків. Проблеми дитячої і підліткової поведінки.	-	-	1	-	1
11.5	Неврастенія. Розлади харчування та сну. Нетримання сечі, енурез, енкопрез. Психосоматичні розлади.	-	-	3	-	3
11.6	Депресивні та тривожні розлади.	-	-	2	-	2
11.7	Розлади, пов'язані з залежностями та зловживанням психоактивними речовинами. Основи мотиваційного консультування.	-	-	2	-	2
11.8	Розлади особистості (параноїдальний, шизоїдний, антисоціальний, нарцисичний, obsесивно-компульсивний та інші).	-	-	1	-	1
11.9	Психози та біполярний розлад. Гострі психічні стани.	-	-	2	-	2
11.10	Розлади пов'язані із дією стресових і травмуючих факторів.	-	-	1	-	1
11.11	Деменція. Порушення поведінки в похилому і старечому віці.	-	-	1	-	1
	Разом	52	90	280		422
Додаткові програми						
1	Військова медична підготовка	8	8	8	-	24
2	Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях	12	-	-	-	12
3	Гуманітарні аспекти клінічного мислення	2	-	-	-	2

5	Медична інформатика	2	-	-	-	2
13	Залік	-	4	-	-	4
14	Вступна конференція	-	2	-	-	2
	Разом	24	14	8	-	46
	Всього	76	104	288	-	468

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ЦИКЛУ ІНТЕРНАТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

«Загальна практика-сімейна медицина»

2 РІК НАВЧАННЯ (освітня частина)

Тривалість: 3 місяці (468 годин).

Код	Назва розділу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семін. заняття	Практ. заняття	Самост. робота*	Разом
1	2	3	4	5	6	7
2	Здоров'я дорослих	22	26	88		136
2.11	Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами кістково-м'язової системи	2	4	12	-	18
2.12	Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами органів травлення.	6	6	20	-	32
2.13	Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами нирок і сечовивідних шляхів.	4	4	16	-	24
2.14	Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами ендокринної системи.	4	4	16	-	24
2.15	Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними імунними розладами та хворобами органів кровотворення.	4	4	12	-	20
2.16	Ведення пацієнтів похилого та старечого віку. Основи соціальної геронтології	2	4	12	-	18
4	Здоров'я жінки	6	16	34		56

4.1	Акушерство	2	6	14	-	24
4.2	Гінекологія	2	6	16	-	24
4.3	Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я	2	4	4	-	10
5	Здоров'я чоловіків		1	7		8
5.1	Біль у чоловічих статевих органах	-	-	1	-	1
5.2	Запальні захворювання чоловічої статевої сфери	-	-	1	-	1
5.3	Порушення розвитку органів чоловічої статевої сфери	-	-	1	-	1
5.4	Виділення з сечовипускного каналу	-	-	0,5	-	0,5
5.5	Доброякісні і злоякісні новоутворення чоловічих статевих органів	-	-	1	-	1
5.6	Порушення чоловічої репродуктивної та сексуальної функції	-	-	0,5	-	0,5
5.7	Травма чоловічих статевих органів	-	-	1	-	1
5.8	Порушення нормального сечовиділення	-	1	1	-	2
6	Ведення пацієнтів із хірургічними проблемами	2	6	22		30
6.1	Виявлення, обстеження і оцінка стану пацієнта із основними станами, які потребують хірургічного втручання	2	-	-	-	2
6.2	Рани шкіри і м'яких тканин, опіки і обмороження	-	1	2	-	3
6.3	Передопераційна підготовка	-	1	-	-	1
6.4	Ведення пацієнта після оперативного втручання	-	1	-	-	1
6.5	Зовнішні і внутрішні кровотечі	-	-	2	-	2
6.6	Фурункул, карбункул	-	1	2	-	3
6.7	Абдомінальні, пахові, діафрагмальні кили	-	-	2	-	2
6.8	Захворювання анальної зони	-	-	2	-	2
6.9	Варикозна хвороба нижніх кінцівок	-	-	2	-	2
6.10	Малоінвазивні діагностичні втручання	-	-	4	-	4
6.11	Малоінвазивні хірургічні втручання	-	2	6	-	8

7	Травми і порушення розвитку		4	20		24
7.1	Переломи, вивих/ підвивих	-	-	6	-	6
7.2	Травми: грудної клітки, черевної порожнини, тазових органів, черепно-мозкова травма	-	-	6	-	6
7.3	Політравма	-	-	2	-	2
7.4	Вроджені аномалії кістково-м'язової системи	-	-	2	-	2
7.5	Порушення постави, плоскостопість	-	-	2	-	2
7.6	Система реабілітації після травм. Протезування. МСЕК	-	2	2	-	4
7.7.	Ортопедичні засоби	-	2	-	-	2
8	Офтальмологія	2	6	16		24
8.1	Основні симптоми і синдроми в офтальмології	-	2	-	-	2
8.2	Вроджені вади органа зору	-	-	2	-	2
8.3	Запальні хвороби ока і захисного апарату	-	2	2	-	4
8.4	Аномалії рефракції. Хвороби кришталика	-	-	2	-	2
8.5	Глаукома	-	-	2	-	2
8.6	Інші хвороби ока	-	-	2	-	2
8.7	Невідкладні стани в офтальмології. Травми ока та його придаткового апарату	2	2	2	-	6
8.8	Доброякісні та злоякісні новоутворення очей та придатків	-	-	2	-	2
8.9	Види і способи корекції основних вад зору	-	-	2	-	2
12	Інфекційні хвороби	2	12	10		24
12.1	Семіотика та основні методи і особливості діагностики інфекційних хвороб.	-	-	2	-	2
12.2	Диференційна діагностика екзантем.	-	2	-	-	2
12.3	Диференційна діагностика менінгеального синдрому	2	2	-	-	4
12.4	Диференційна діагностика жовтяниць.	-	2	2	-	4
12.5	Паразитарні захворювання	-	2	2	-	4
12.6	Гельмінтози.	-	2	2	-	4
12.7	Інші інфекційні захворювання.	-	2	2	-	4
13	Фтизіатрія	2	6	10		18
13.1	Загальні питання фтизіатрії	2	-	-	-	2
13.2	Виявлення і діагностика	-	2	2	-	4

	туберкульозу					
13.3	Профілактика туберкульозу	-	2	2	-	4
13.4	Організація моделі амбулаторного ведення хворих на туберкульоз	-	-	4	-	4
13.5	Лікування туберкульозу	-	2	2	-	4
14	Дерматовенерологія	4	6	14		24
14.1	Огляд і оцінка стану шкіри, волосся, нігтів та слизових оболонок	1	-	2	-	3
14.2	Паразитарні та інфекційні захворювання шкіри	-	1	2	-	3
14.3	Новоутворення	1	1	2	-	4
14.4	Проблеми волосся і нігтів	-	1	2	-	3
14.5	Захворювання що передаються статевим шляхом	1	1	4	-	6
14.6	Призначення та контроль ефективності і безпеки медикаментозних і немедикаментозних засобів лікування в дерматовенерології	1	2	2	-	5
15	Догоспітальна невідкладна медична допомога та початкова стабілізація пацієнтів	12	20	28		60
15.1	Загальна реаніматологія та інтенсивна терапія	4	6	10	-	20
15.2	Шоківі стани	2	4	4	-	10
15.3	Коматозні стани	2	4	4	-	10
15.4	Гострі отруєння	4	6	10	-	20
	Разом	52	103	249	-	404
Додаткові програми						
4	Туберкульоз	6	-	-	-	6
6	Особливо небезпечні інфекції	12	-	-	-	12
7	Радіаційна медицина	12	-	-	-	12
8	Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів	6	-	-	-	6
9	Імунологія	6	-	-	-	6
10	Питання імунопрофілактики	6	-	-	-	6
11	Протидія насильству в сім'ї	6	-	-	-	6
12	Медичне право	6		-	-	6
13	Іспит	-	3	-	-	3
14	Заключна конференція	-	1	-	-	2
	Разом	60	4	-	-	64
	Всього	112	107	249	-	468

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЛІКАРІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
"ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА-СІМЕЙНА МЕДИЦИНА"**

Код		Назва розділу, теми
Розділ	Тема	
1	2	3
1.		ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ОСНОВИ ПМД
	1.	Визначення та функції ПМД відповідно до регламентуючих документів WONCA та ВООЗ. Моделі систем охорони здоров'я в світі. Кваліфікаційна характеристика та компетенції лікаря загальної практики-сімейного лікаря.
	2.	Нормативна база ПМД в Україні; правові аспекти діяльності лікаря загальної практики-сімейного лікаря. Організація роботи закладів ПМД. Безперервний професійний розвиток. Професійне портфоліо.
	3.	Організація роботи в команді. Інтегрований підхід. Лідерство. Розробка клінічних маршрутів пацієнта.
	4.	Якість медичної допомоги. Система управління якістю. Індикатори якості та електронні системи моніторингу якості.
	5.	Менеджмент та бізнес. Ефективне управління ресурсами при організації медичної допомоги.
2.		ЗДОРОВ'Я ДОРΟΣЛИХ
2.1.		Міжнародна класифікація проблем, пов'язаних із здоров'ям, в закладах первинної медичної допомоги (ICPC 2 (3)); МКХ 10 (11): використання та сполучення в практиці сімейного лікаря.
2.2.		Доказова медицина. Рівні доказовості, сила рекомендацій. Клінічні настанови та локальні протоколи надання медичної допомоги. Впровадження доказових рекомендацій в практику діяльності сімейного лікаря
2.3.		Підтримання здоров'я/профілактика
	1.	Хронічні неінфекційні захворювання: медико-соціальне значення, структура.
	2.	Глобальна стратегія боротьби з НІЗ (ВООЗ), Національна Програма боротьби з НІЗ: завдання, цілі, компетенції сімейного лікаря.
	3.	Консультації пацієнтів для виявлення і корекції поведінкових факторів ризику НІЗ. Стратегія коротких втручань.
	4.	Оцінка загального серцево-судинного ризику за SCORE: цільові групи, моніторинг, план профілактичних заходів.

	5.	Принципи мотиваційного консультування для корекції способу життя.
	6.	Дисліпідемія як фактор ризику НІЗ: діагностика, профілактика, лікування.
	7.	Надлишкова маса тіла і ожиріння, гіподинамія, метаболічний синдром як фактори ризику НІЗ: виявлення, корекція способу життя, лікування, консультування.
	8.	Психосоціальні фактори ризику НІЗ: виявлення, оцінка, консультування, лікування.
	9.	Консультування із підтримки здорового способу життя: здорове харчування, фізична активність, управління стресом.
	10.	Сучасні аспекти доказового скринінгу.
	10.1.	Основи політики скринінгу в Європі. Перелік рекомендацій робочої групи з профілактики (USPSTF). Класи USPST та рекомендації для практики.
	10.2.	Скринінг на підлітковий ідіопатичний сколіоз: клінічне резюме.
	10.3.	Скринінг на високий артеріальний тиск у дорослих: клінічне резюме.
	10.4.	Скринінг на ожиріння у дітей і підлітків.
	10.5.	Скринінг на порушення ліпідного обміну у дітей і підлітків: клінічне резюме.
	10.6.	Скринінг на дисфункцію щитовидної залози: клінічне резюме.
	10.7.	Скринінг на підвищений рівень глюкози в крові та цукровий діабет 2 типу: клінічне резюме.
	10.8.	Скринінг на латентну туберкульозну інфекцію у дорослих: клінічне резюме рекомендацій.
	10.9.	Скринінг на залізодефіцитну анемію у дітей та вагітних: клінічне резюме.
	10.10.	Скринінг на недостатність вітаміну D у дорослих.
2.4.		Пацієнт з онкологічними проблемами
	1.	Фактори ризику злоякісних пухлин. Принципи класифікації і номенклатура онкологічних захворювань, стадії захворювання, клінічні групи.
	2.	Методи обстеження пацієнтів із підозрою на онкологічне захворювання. Онкомаркери. Передракові стани.
	3.	Програми доказового скринінгу онкологічних захворювань: рак шийки матки, рак молочної залози, рак шкіри, колоректальний рак.
	4.	Принципи лікування онкологічних захворювань. Поняття про хіміотерапію, променеву терапію, таргетну терапію.

	5.	Ведення пацієнта під час та після лікування онкологічного захворювання/
	6.	Консультації пацієнтів із онкологічним захворюванням. Повідомлення поганих новин.
2.7.		Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними станами, гострими та хронічними хворобами органів дихання
	1.	Основні симптоми і синдроми в пульмонології; задишка/утруднене дихання, обструкція дихальних шляхів; кашель; кровохаркання; синдром гіпервентиляції: методи обстеження, диференційний діагноз, невідкладна допомога, лікування, спостереження, маршрут пацієнта.
	2.	Гострий і хронічний бронхіт: клініка, діагностика, лікування.
	3.	ГРВІ, грип, нова коронавірусна хвороба: клініка, діагностика, диференційний діагноз; лікування, профілактика, вакцинація, реабілітація, маршрут пацієнта.
	4.	Негоспітальна пневмонія: клініка, діагностика, диференційний діагноз; класифікація; маршрут пацієнта; лікування і реабілітація.
	5.	ХОЗЛ: фактори ризику, критерії діагностики, диференційний діагноз; класифікація, лікування, профілактика; МСЕК, навчання пацієнта, санаторно-курортне лікування, реабілітація.
	6.	Бронхіальна астма: фактори ризику, критерії діагностики, диференційний діагноз; класифікація, алгоритм лікування, профілактика; МСЕК, навчання пацієнта. Астма – школа.
	7.	Плеврит: сухий та ексудативний: клініка, методи діагностики, диференційна діагностика, лікування, маршрут пацієнта.
	8.	Легенева недостатність, легеневе серце: класифікація, діагностика, профілактика, невідкладна допомога, лікування і спостереження; МСЕК
2.6.		Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами серцево-судинної системи
	1.	Основні симптоми і синдроми в кардіології (біль у грудях, біль в ділянці серця; серцебиття, перебої в роботі серця; шуми в серці (функціональні/органічні; вроджені і набуті вади серця; перикардит); пастозність/ набряки: методи обстеження, диференційний діагноз, невідкладна допомога; інтегроване ведення пацієнта.

	2.	Гострий коронарний синдром, гострий інфаркт міокарда: клініка, діагностика, диференційний діагноз, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта. МСЕК. Реабілітація
	3.	Хронічний коронарний синдром (ІХС із стенокардією; ІХС без стенокардії: клініка, діагностика, диференційний діагноз; лікування, маршрут пацієнта, профілактика, МСЕК, навчання пацієнта.
	4.	Підвищений артеріальний тиск, артеріальна гіпертензія: визначення, класифікація, діагностика, диференційний діагноз, лікування, профілактика, навчання пацієнта. МСЕК. Гіпертензивний криз (неускладнений, ускладнений): діагностика, невідкладна допомога, маршрут пацієнта.
	5.	Некоронарогенні захворювання серцевого м'яза: класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування, профілактика, маршрут пацієнта. Реабілітація. МСЕК.
	6.	Серцева недостатність: класифікація, клініка, діагностика, диференційний діагноз; лікування, профілактика, навчання пацієнта. МСЕК.
	7.	Порушення ритму і провідності серця (фібриляції передсердь/тріпотіння; пароксизмальна надшлуночкова тахікардія, екстрасистолія: шлуночкові порушення серцевого ритму; порушення провідності, ін.): класифікація, етіологія, клініка, діагностика, ЕКГ-діагностика, диференційний діагноз, невідкладна допомога, тактика ведення, маршрут пацієнта; спостереження; профілактика ускладнень. МСЕК.
	8.	Інфекційний ендокардит: класифікація, клініка, діагностика, диференційний діагноз; принципи лікування, маршрут пацієнта, профілактика. Реабілітація. МСЕК.
2.7.		Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами кістково-м'язової системи
	1.	Суглобовий синдром: класифікація, суглобовий огляд, методи обстеження; «червоні прапорці» при суглобовому синдромі. Оцінка болю і активності запального процесу.
	2.	М'язові симптоми: біль, слабкість, стомлюваність: методи обстеження, діагностичні підходи, лікування, маршрут пацієнта
	3.	Ентезит, синовіт, теносиновіт: визначення, діагностичні підходи, лікування, маршрут пацієнта
	4.	Біль у спині: класифікація, методи обстеження, діагностичні підходи, лікування, маршрут пацієнта.

	5.	Остеорартроз, остеохондроз: діагностика, диференційний діагноз; класифікація; немедикаментозне і медикаментозне лікування, ортопедичні засоби, профілактика, реабілітація, МСЕК; навчання пацієнта; основні методи хірургічного лікування.
	6.	Хронічні запальні захворювання суглобів (ревматоїдний артрит; спондилоартрити: клініка, діагностичні критерії, методи діагностики; застосування нестероїдних протизапальних препаратів; застосування глюкокортикоїдів. Оцінка ефективності лікування, профілактика загострень, санаторно-курортне лікування; методи ортопедичного, хірургічного лікування; реабілітація.
	7.	Подагра: фактори ризику, класифікація, діагностика, лікування гострого подагричного артриту і хронічної подагри; дієтотерапія, консультування і навчання пацієнта, профілактика і лікування ускладнень
	8.	Реактивні артрити: етіологія, класифікація, діагностика, лікування.
	9.	Системні хвороби сполучної тканини: клінічні ознаки, діагностичні критерії, діагностичні підходи, принципи лікування, маршрут пацієнта
	10.	Системні васкуліти: визначення, класифікація, клініка, обстеження і маршрут пацієнта, принципи лікування.
2.8.		Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами органів травлення
	1.	Основні симптоми і синдроми гастроентерології (дисфагія; диспепсія; нудота: і блювота; діарея; закреп; здуття живота; мелена, кров у випорожненнях; блювання кров'ю; жовтяниця; асцит; хронічний біль в животі: методи обстеження, диференційний діагноз, невідкладна допомога, маршрут і ведення пацієнта.
	2.	Функціональні захворювання ШКТ: шлункова диспепсія, ГЕРХ, СПТК, клінічні прояви, діагностика, диференційний діагноз; класифікація; фактори ризику; немедикаментозне і медикаментозне лікування; лікувальне харчування; профілактика, МСЕК, навчання пацієнта, санаторно-курортне лікування.
	3.	Захворювання стравоходу: класифікація, діагностика, лікування і профілактика, ускладнення, маршрут пацієнта.

	4.	Захворювання шлунку та 12-палої кишки (хронічний гастрит, дуоденіт, виразка: клінічні прояви, фактори ризику; діагностика, диференційний діагноз; ускладнення; немедикаментозне і медикаментозне лікування; дієтотерапія; санаторно-курортне і хірургічне лікування; профілактика, реабілітація, МСЕК, навчання пацієнта.
	5.	Ведення пацієнтів після хірургічних втручань на органах травлення: харчування; реабілітація і профілактика ускладнень.
	6.	Хронічні запальні захворювання кишечника: неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона: клінічні прояви; діагностика і диференційна діагностика; визначення ступеню активності і важкості коліту; принципи лікування; контроль ефективності і безпеки застосування препаратів 5-АСА, глюкокортикоїдів, імуносупресантів; застосування препаратів 5-АСА, місцевих форм глюкокортикоїдів при веденні пацієнтів із легким перебігом коліту; профілактика ускладнень, МСЕК, навчання пацієнта.
	7.	Хвороби гепато-біліарної системи (алкогольна, неалкогольна жирова хвороба печінки; хронічні гепатити; хронічний холецистит; ЖКХ; цироз печінки): клінічні прояви, фактори ризику; класифікація; діагностика і диференційний діагноз; медикаментозне і немедикаментозне, хірургічне лікування; дієтотерапія; профілактика, санаторно-курортне лікування, реабілітація; МСЕК, навчання пацієнта.
	8.	Хронічні панкреатити: клінічні прояви, фактори ризику, класифікація; діагностика, диференційний діагноз; медикаментозне і немедикаментозне лікування; дієтотерапія; методи хірургічного лікування; санаторно-курортне лікування; профілактика ускладнень, реабілітація; МСЕК, навчання пацієнта.
	9.	Жовчна колька: діагностика, невідкладна допомога, профілактика ускладнень, методи обстеження, маршрут пацієнта.
2.9.		Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами нирок і сечовивідних шляхів
	1.	Основні симптоми і синдроми нефрології (дизурія/болоче сечовипускання; часте сечовипускання/позиви, гематурія; нетримання сечі; затримка сечі: методи обстеження, диференційний діагноз, невідкладна допомога, лікування, маршрут пацієнта.

	2.	Зміни в аналізі сечі (сечовий, нефротичний, нефритичний синдром; ортостатична альбумінурія/протеїнурія, ін.): діагностичне і клінічне значення; маршрут пацієнта.
	3.	Інфекції сечовивідних шляхів (цистит, уретрит, пієлонефрит: класифікація; діагностика, диференційний діагноз; немедикаментозне і медикаментозне лікування, профілактика, реабілітація, МСЕК; навчання пацієнта; маршрут пацієнта.
	4.	Тубулоінтерстиціальний нефрит (ТІН): фактори ризику. клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Прогноз і віковіособливості ТІН. Маршрут пацієнта.
	5.	Гломерулонефрит/нефроз: класифікація; діагностика, диференційний діагноз; немедикаментозне і медикаментозне лікування, профілактика, реабілітація, МСЕК; навчання пацієнта; маршрут пацієнта.
	6.	Сечокам'яна хвороба; дисметаболічна нефропатія, кристалурія: фактори ризику утворення конкрементів; діагностика, диференційний діагноз; лікувальне харчування; медикаментозне та основні методи хірургічного лікування; профілактика, санаторно-курортне лікування, МСЕК; навчання пацієнта; невідкладна допомога при нирковій кольці; маршрут пацієнта.
	7.	Нефропатії (діабетична, гіпертензивна, уратна, мієломна, при амілоїдозі та ін.): діагностика, маршрут пацієнта.
	8.	Хронічна хвороба нирок. Хронічна ниркова недостатність: клініка, кардіо-васкулярний ризик; діагностичні критерії, методи діагностики; профілактика, лікувальне харчування; медикаментозне лікування та ренопротекція; немедикаментозні методи лікування; спостереження; МСЕК; навчання пацієнта; маршрут пацієнта.
	9.	Гостре ураження нирок (ГУН), гостра ниркова недостатність: фактори ризику; класифікація; клінічна симптоматика; діагностика; диференційний діагноз; невідкладна допомога; забезпечення маршруту пацієнта.
2.10.		Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними станами і хворобами ендокринної системи.
	1.	Порушення вуглеводного обміну. Переддіабет. Цукровий діабет (Інсулінозалежний Інсулінонезалежний, Гестаційний): профілактика та скринінг, діагностика, лікування, корекція способу життя та харчування, інтегроване ведення і маршрут пацієнта, профілактика ускладнень.

	2.	Захворювання щитовидної залози (йододефіцитні стани, гіпотиреоз; гіпертиреоз, зоб, вузловий та дифузний, ендемічний): діагностика, скринінг, профілактика, лікування.
	3.	Новоутворення ендокринних органів (вузловий зоб, рак щитовидної залози, пухлини наднирників та гіпофіза): причини, дифдіагностика, лікування, маршрут пацієнта.
	4.	Хвороби гіпофіза і гіпоталамуса, захворювання наднирників: клініка, діагностика, принципи лікування, маршрут пацієнта.
	5.	Невідкладні стани в ендокринології. Коматозні стани: при цукровому діабеті (кетоацидотична, гіперосмолярна, лактацидемична, гіпоглікемічна), при мікседемі: невідкладна допомога, маршрут пацієнта. Тиреотоксичний криз: невідкладна допомога, маршрут пацієнта. Приступ феохромоцитом: невідкладна допомога, маршрут пацієнта. Гіпопаратіреодна тетанія: невідкладна допомога, маршрут пацієнта.
2.11.		Ведення і маршрут пацієнтів із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів кровотворення.
	1.	Лімфаденопатія, гіперспленізм: класифікація, виявлення, диференційна діагностика, визначення показань до спеціальних, інвазивних методів обстеження, консультацій спеціалістів; лікування, спостереження, консультивання, маршрут пацієнта.
	2.	Анемії: класифікація, диференційна діагностика, обстеження, консультивання. Профілактика і лікування, моніторинг дефіцитних анемій, анемії вагітних, анемії хронічного захворювання. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що використовуються в лікуванні анемій.
	3.	Онкогематологічні захворювання (лімфома, лейкоз, мієломна хвороба, лімфогранулематоз): клінічні прояви, виявлення, консультивання, маршрут пацієнта, поняття ремісії захворювання, моніторинг показників і лікування коморбідних захворювань. Ведення пацієнта, який вижив після онкогематологічного захворювання.
	4.	Система згортання крові: методи обстеження, основні види порушень. Тромбози/підвищена кровоточивість: оцінка ризику, профілактика, невідкладна допомога.
	5.	Пурпура: класифікація, обстеження, диференційна діагностика, принципи лікування, маршрут пацієнта.
2.12.		Ведення пацієнтів похилого та старечого віку. Основи соціальної геронтології

	1.	Організація медико-соціальної допомоги людям літнього віку, у тому числі наприкінці життя.
	2.	Найчастіші геріатричні синдроми, що виникають у літньому віці, їх клінічне значення та корекція. Синдром старечої немочі. Саркопенія. Падіння. Пролежні. Нетримання сечі. Порушення сну.
	3.	Психічні, психологічні та когнітивні проблеми у людей літнього віку. Спілкування, консультування.
2.13		Ведення і маршрут пацієнтів із захворюваннями, що передаються статевим шляхом
2.14		Ведення пацієнтів із психічними/ психологічними проблемами
	1.	Нормативні документи з питань психічного здоров'я та медико-соціального забезпечення (накази, клінічні настанови, програма ВООЗ - mhGAP)
	2.	Основи поведінки. Оцінка психічного і когнітивного стану
	3.	Депресивні та тривожні розлади. Застосування опитувальників для виявлення
	4.	Розлади, пов'язані з залежностями та зловживанням психоактивними речовинами. Основи мотиваційного консультування.
2.15		Амбулаторне ведення пацієнтів із COVID-19, медичне сортування і покази до госпіталізації. Моніторинг, спостереження та реабілітація пацієнтів після стаціонару. Постковідний синдром.
	1	COVID-19: етіологія, патогенез, шляхи передачі, симптоми, діагностика. Протиепідемічні заходи та карантинні заходи. Медичне сортування.
	2	Оцінка важкості перебігу нової коронавірусної хвороби. Показання до госпіталізації. Амбулаторне лікування, обстеження і спостереження.
	3	Моніторинг, спостереження та реабілітація пацієнтів після стаціонару. Постковідний синдром.
	4	Вакцинація різних груп населення від SARS-Cov-2. Види вакцин. Медичні протипокази до вакцинації.
2.16		Організація і надання медико-соціальної допомоги паліативним пацієнтам в амбулаторних умовах і на дому
	1	Основи законодавства України щодо амбулаторної допомоги паліативним пацієнтам.
	2	Контроль основних клінічних симптомів у паліативних пацієнтів в амбулаторних умовах і вдома.
	3	Медико-психологічні, біоетичні та релігійні засади паліативної допомоги.

3.		ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ
3.1.		Контроль за розвитком і станом здоров'я дітей
	1.	Контроль за розвитком і станом здоров'я дітей. Медичний догляд за здоровою дитиною віком до 3 років.
	2.	Медико-психологічний супровід дітей перших 3-х років з груп ризику. Лікарська тактика фахівців первинної ланки.
	3.	Інноваційні технології в наданні медичної допомоги підліткам на рівні сімейної амбулаторії. Ведення і маршрут пацієнтів підліткового віку при найбільш типових захворюваннях у цьому віці .
3.2.		Інтегроване ведення хвороб дитячого віку
	1.	Інтегроване ведення хвороб дитячого віку (ІВХДВ). Задачі сімейного лікаря з питання «оцінки, класифікації, визначення лікування» які викладені у уніфікованому клінічному протоколі ІВХДВ. Лікувально-профілактична спрямованість даної стратегії.
	2.	Інтегроване ведення хвороб дитячого віку. Синдром кашлю.
	3.	Інтегроване ведення хвороб дитячого віку. Синдром діареї.
	4.	Інтегроване ведення хвороб дитячого віку. Синдром лихоманки.
	5.	Інтегроване ведення хвороб дитячого віку. Інфекція вуха, біль у горлі.
	6.	Інтегроване ведення хвороб дитячого віку. Особливості ведення немовлят віком до 2-х місяців життя.
	7.	Стратегія Інтегрованого ведення хвороб дитячого віку з питань: анемії у дітей раннього віку; призначення вітаміну D дітям раннього віку; годування здорових і хворих дітей; низької маса тіла для дитини даного віку. Перевірка статусу імунізації. Календар щеплення дітей перших п'яти років життя.
	8.	Консультації батьків у разі захворювання дитини, догляд за хворою дитиною вдома відповідно уніфікованого клінічного протоколу Інтегрованого ведення хвороб дитячого віку. Подальший догляд сімейним лікарем за хворою дитиною у амбулаторних умовах.
3.3.		Харчування здорових і хворих дітей
	1.	Рациональне вигодовування дітей першого року життя. Лікарська тактика спеціалістів ПМД.
	2.	Лікувальне харчування дітей різних вікових груп. Лікарська тактика фахівців первинної ланки.
	3.	Недостатність харчування у дітей. Лікарська тактика та маршрут пацієнтів при хронічних розладах харчування у дітей різних вікових груп.
3.4.		Фізіологія та патологія неонатального періоду

	1.	Організація лікувально-профілактичної допомоги новонародженим. Антенатальний профілактичний патронаж. Лікарський контроль за станом здоров'я новонароджених. Рубіжні стани новонароджених. Нагляд за новонародженими, що народилися з малою масою тіла. Лікарська тактика фахівців первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів із захворюваннями у періоді новонародженості.
	2.	Жовтяниці новонароджених, диференційна діагностика. Ведення і маршрут пацієнтів при жовтяниці новонародженого.
	3.	Сепсис: сучасна етіологічна структура, діагностика, лікарська тактика. Сепсис новонароджених. Ведення і маршрут пацієнтів.
	4.	Інфекційні і неінфекційні ураження шкіри новонароджених: клінічна діагностика, маршрут пацієнта.
3.5.		Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів дихання
	1.	Гострі респіраторні вірусні захворювання у дітей. Ведення і маршрут пацієнтів із гострими респіраторними вірусними захворюваннями у дітей.
	2.	Синдром обструкції верхніх дихальних шляхів (круп), диференційна діагностика, невідкладна допомога. Ведення і маршрут пацієнтів із синдромом обструкції верхніх дихальних шляхів.
	3.	Гострий бронхіт/бронхіоліт, діагностика. Ведення і маршрут пацієнтів з гострим бронхітом/бронхіолітом.
	4.	Гостра пневмонія у дітей. Тактика спостереження та лікування хворих в ПМД. Ведення і маршрут пацієнтів.
	5.	Муковісцидоз у дітей. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.
3.6.		Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними алергічними хворобами
	1.	Бронхіальна астма у дітей. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.
	2.	Гострі алергічні стани у дітей. Невідкладна допомога. Ведення і маршрут пацієнтів.
	3.	Атопічний дерматит.
3.7.		Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів кровообігу та опорно-рухової системи

	1.	Вроджені вади серця та судин у дітей. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Маршрут пацієнтів.
	2.	Артеріальний тиск у дітей. Синдроми артеріальної гіпертензії, артеріальної гіпотензії. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів при гіпертензивному кризі у дітей.
	3.	Синдром вегетативних порушень, особливості їх проявів у підлітковому віці. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів при пароксизмальній вегетативній недостатності.
	4.	Системні васкуліти у дітей, діагностика. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.
	5.	Гостра ревматична лихоманка/хвороба серця у дітей. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.
	6.	Суглобовий синдром у дітей. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.
	7.	Дифузні хвороби сполучної тканини у дітей. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки, маршрут пацієнтів.
3.8.		Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами крові, кровотворних органів
	1.	Залізодефіцитні стани у дітей різних вікових груп. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки, маршрут пацієнтів.
	2.	Лейкемоїдні реакції у дітей. Ведення і маршрут пацієнтів.
	3.	Геморагічні синдроми у дітей. Ведення і маршрут пацієнтів.
3.9.		Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними гострими та хронічними хворобами органів травлення
	1.	Синдром болю в животі у дітей, диференційна діагностика. Ведення і маршрут пацієнтів.
	2.	Захворювання, що перебігають із синдромом мальасиміляції (неінфекційні ентеропатії, целиакія, лактазна недостатність) в дитячому віці. Ведення і маршрут пацієнтів.
	3.	Функціональні захворювання органів травлення у дітей різного віку. Тактика спостереження хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.

3.10.		Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними хворобами нирок і сечовивідних шляхів
	1.	Сечовий синдром у дітей в практиці сімейного лікаря. Ведення і маршрут пацієнтів.
	2.	Мікробно-запальні захворювання нирок та сечовивідних шляхів у дітей. Ведення і маршрут пацієнтів.
	3.	Дизурія: методи обстеження, диференційний діагноз, невідкладна допомога, маршрут пацієнта. Ведення і маршрут пацієнтів.
3.11.		Ведення і маршрут пацієнтів дитячого віку із найбільш поширеними ендокринно/метаболічними розладами
	1.	Цукровий діабет в дитячому віці. Тактика спостереження за хворими фахівцями первинної ланки, невідкладна допомога. Ведення і маршрут пацієнтів.
	2.	Захворювання щитовидної залози в дитячому віці. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.
	3.	Метаболічні розлади в дитячому віці. Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.
3.12.		Невідкладні стани
	1.	Надання першої лікарської допомоги при невідкладних станах на догоспітальному етапі (анафілактичний шок, інфекційно-токсичний шок, гостра серцева, судинна, недостатність, судоми, гіпертермічний синдром). Тактика спостереження та лікування хворих фахівцями первинної ланки. Ведення і маршрут пацієнтів.
4.		ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ
4.1.		Акушерство
	1.	Фізіологічна вагітність: визначення термінів і строку пологів, контроль за станом здоров'я жінки і плода, періодичні огляди і консультування. Призначення засобів пренатальної профілактики. Підготовка до пологів. Виявлення патології вагітності. Контроль хронічних захворювань у вагітної.
	2.	Консультування з прегравідарної підготовки: оцінка стану здоров'я жінки, факторів ризику, обстеження, призначення профілактичних заходів (харчування, фізична активність, лікування хронічних захворювань, прийом фармакологічних засобів, залежності). Вагітність високого ризику. Підліткова вагітність. Незапланована вагітність, нормативно-правове забезпечення

	3.	Піхвові виділення і кровотеча у вагітних: обстеження, невідкладна допомога, принципи лікування, маршрут пацієнтки.
	4.	Самовільний аборт на різних строках: невідкладна допомога, консультування, обстеження, маршрут пацієнтки. Переривання вагітності: консультування, методи, маршрут пацієнтки. Ектопічна вагітність: виявлення, невідкладна допомога, маршрут пацієнтки.
	5.	Токсикоз при вагітності: обстеження, лікування, маршрут пацієнтки
	6.	Нудота і блювота вагітних: обстеження, лікування, маршрут пацієнтки
	7.	Прееклампсія і еклампсія: профілактика, виявлення, невідкладна допомога, маршрут пацієнтки
	8.	Фізіологічні пологи: невідкладна допомога, обробка пуповини, видалення плаценти. Юридичні аспекти пологів на дому
	9.	Підтримка грудного вигодовування і лактації: методи, консультування
	10.	Ускладнення в післяпологовому періоді: сепсис, мастит, депресія: виявлення, обстеження, невідкладна допомога, маршрут пацієнтки.
4.2.		Гінекологія
	1.	Генітальний біль у жінки, менструальний біль, біль при статевому акті, обстеження, консультування, лікування, маршрут пацієнтки.
	2.	Тазовий біль у жінки, диференційний діагноз, консультування, обстеження, медикаментозне і немедикаментозне лікування, маршрут пацієнтки. Виявлення невідкладних станів, невідкладна допомога.
	3.	Біль в молочній залозі, диференційний діагноз, консультування, обстеження, медикаментозне і немедикаментозне лікування, маршрут пацієнтки.
	4.	Вагінальні виділення, обстеження, диференційна діагностика, лікування
	5.	Вагінальна кровотеча, класифікація, обстеження, невідкладна допомога, лікування, маршрут пацієнтки.
	6.	Фізіологія жіночого організму. Нормальний розвиток (і варіанти) репродуктивної системи жінки. Здоровий спосіб життя, харчування в різні періоди життя жінки. Менопауза: фізіологічна і патологічна, обстеження, консультування, лікування, маршрут пацієнтки.

	7.	Вади розвитку зовнішніх і внутрішніх статевих органів жінки: виявлення, обстеження, консультування, маршрут пацієнтки .
	8.	Порушення менструального циклу: класифікація, діагностика, методи лікування, маршрут пацієнтки. Передменструальний синдром: визначення, обстеження, консультування.
	9.	Порушення репродуктивної функції жінки, жіноче безпліддя, виявлення, обстеження, консультування, можливості корекції, маршрут пацієнтки. Синдром полікістозних яєчників: виявлення, обстеження, маршрут пацієнтки.
	10.	Доброякісні пухлини жіночих статевих органів (фіброміома): виявлення, обстеження, методи лікування, спостереження, маршрут пацієнтки. Скринінг онкологічних захворювань жіночої статевої сфери. Передракові захворювання шийки матки: фактори ризику, діагностика, профілактика, маршрут пацієнтки. Рак яєчників, рак ендометрію: фактори ризику, виявлення, обстеження, маршрут пацієнтки
	11.	Доброякісні і злоякісні новоутворення молочної залози: фактори ризику, профілактика, скринінг, діагностика, маршрут пацієнтки.
	12.	Запальні захворювання жіночих статевих органів: діагностика, профілактика, маршрут пацієнтки.
	13.	Захворювання що передаються статевим шляхом та венеричні захворювання у жінок: класифікація, діагностика, профілактика, маршрут пацієнтки.
4.3.	1.	Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я
	2.	Організація служби планування сім'ї: структура, мета, завдання. Нормативно - правове забезпечення послуг з планування сім'ї. Роль сімейного лікаря в наданні консультативної медичної допомоги з планування сім'ї. Особливості консультування підлітків та молоді з питань планування сім'ї та репродуктивного здоров'я на засадах «дружнього підходу».
	3.	Методи контрацепції: класифікація, механізм дії, переваги, недоліки, необхідне обстеження перед початком використання, початок використання, режим використання, побічні ефекти, інструкції для пацієнтки. Невідкладна контрацепція. Покази до скерування до спеціаліста. Консультування з питань профілактика ІПСШ у системі планування сім'ї.

	4.	Медичні критерії прийнятності методів контрацепції (ВООЗ). Методи контрацепції відповідно до періодів життя, консультування цільових груп. Методи контрацепції для окремих груп (екстрагенітальна патологія, підлітки тощо.). Реєстр жінок із захворюваннями, за якими вагітність та пологи загрожують життю матері та майбутній дитині.
5.		ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ХІРУРГІЧНИМИ ПРОБЛЕМАМИ
5.1.		Виявлення, обстеження і оцінка стану пацієнта із основними станами, які потребують хірургічного втручання
	1.	Виявлення, обстеження і оцінка стану пацієнта із основними станами, які потребують хірургічного втручання: гострий живіт, защемлена кила, гострий холецистит, ускладнена виразка ШКТ, обструкція ШКТ, дивертикуліт, ішемічний коліт, гострий панкреатит); тромбози і тромбоемболії, обструкція дихальних шляхів, гемоторакс, пневмоторакс; травми грудної клітки, голови, живота, кінцівок. Невідкладна допомога, передопераційна підготовка, анестезія, маршрут пацієнта.
5.2.		Первинна хірургічна обробка ран
	1.	Рани шкіри і м'яких тканин, опіки і обмороження: оцінка ступеню тяжкості, вибір анестезії, проведення первинної обробки, методики ушивання, накладання пов'язок, профілактика інфекцій, маршрут пацієнта.
	2.	Фурункул, карбункул, гідраденіт
5.3.		Ведення пацієнта після хірургічного втручання
	1.	Ведення пацієнта після хірургічного втручання: перев'язки, зняття швів, оцінка стану рани, виявленні і лікування частих ускладнень (інфікування, кровотеча, лихоманка, біль, затримка сечі, олігурія, набряки, заворот кишок, алергічні реакції, делірій, шок); розробка плану харчування, рухливості пацієнта, догляд за дренажем, моніторинг показників стану здоров'я.
6.		ОФТАЛЬМОЛОГІЯ
6.1.		Основні симптоми і синдроми в офтальмології
	1.	Основні симптоми і синдроми в офтальмології: біль в оці; «червоне око»; «сухе око»; виділення з ока; візуальні плаваючі мушки/плями: диференційна діагностика, невідкладна допомога; маршрут пацієнта.
6.2.		Вроджені вади органа зору
	1.	Непрохідність слізного протоку дитини; вроджені аномалії очей інші: клініка, діагностика, диференційний діагноз; маршрут пацієнта.

6.3.		Запальні хвороби ока і захисного апарату
	1.	Кон'юнктивіт інфекційний; кон'юнктивіт алергічний; блефарит, ячмінь, халазіон; кератит; дакріоцистит, дакріоаденіт; виразка рогівки; трахома: клінічна симптоматика; діагностика; диференційний діагноз; принципи лікування; маршрут пацієнта.
6.4.		Аномалії рефракції. Хвороби кришталіка
	1.	Порушення рефракції: принципи ведення пацієнтів з різними аномаліями рефракції. Катаракта: клінічна симптоматика; діагностика; диференційний діагноз; принципи консервативного та хірургічного лікування; маршрут пацієнта; ведення хворих після оперативного втручання; профілактика.
6.5		Глаукома
	1.	Глаукома: скринінг на глаукому; ведення хворих з різними типами глаукоми. Діагностика і невідкладна допомога при гострому нападі глаукоми.
6.6.		Інші хвороби ока
	1.	Ретинопатія; макулодистрофія: клінічна симптоматика; диференційний діагноз; маршрут пацієнта.
	3.	Сліпота: причини виникнення, клінічна симптоматика; маршрут пацієнта.
6.7		Невідкладні стани в офтальмології. Травми ока та його придаткового апарату
	1.	Відшарування сітківки; гостре порушення кровообігу центральної вени та артерії сітківки та її гілок; електроофтальмія: клінічна симптоматика; диференційна діагностика; невідкладна допомога; забезпечення маршруту пацієнта.
	2.	Контузія/крововилив ока і його придаткового апарату: невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
	3.	Стороннє тіло в оці: невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
	4.	Травматичні пошкодження стінок орбіти: невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
	5.	Сонячний опік сітківки: диференційна діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
6.9.		Види і способи корекції основних вад зору
	1.	Види і способи корекції основних вад зору (окуляри, лінзи). Симптоми та скарги, які виникають при підборі та застосуванні окулярів та контактних лінз.
7.		ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ
7.1.		Хвороби вуха

	1.	Основні симптоми і синдроми при хворобах вуха: біль у вусі/оталгія; порушення слуху; дзвін/шум у вухах; виділення з вуха; кровотеча з вуха, відчуття закладеного вуха; надмірна секреція вушної сірки /сірчана пробка; синдром запаморочення; отосклероз; пресбіакузис; глухота. Методи обстеження, диференційний діагноз, невідкладна допомога, маршрут пацієнта.
	2.	Запальні захворювання зовнішнього слухового проходу та зовнішнього вуха (фурункул зовнішнього слухового проходу, зовнішній отит: клінічна симптоматика; діагностика; диференційний діагноз; принципи лікування; маршрут пацієнта.
	3.	Гострий середній отит/мірингіт; серозний середній отит; тубоотит: клінічна симптоматика; діагностика; диференційний діагноз; невідкладна допомога; принципи лікування; забезпечення маршруту пацієнта; профілактика. Хронічний середній отит: клінічна симптоматика, методи обстеження, диференційна діагностика, принципи лікування; маршрут пацієнта.
	4.	Сторонні тіла і травми вуха: стороннє тіло у вусі, перфорація барабанної перетинки, отогематома (травма зовнішнього вуха, акустична травма вуха. Невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
7.2.		Хвороби носа і приносових пазух
	1.	Чхання/закладеність носа, риніт гострий/хронічний. Синус - симптоми/скарги, синусит гострий/хронічний. Аденоїдит. Методи обстеження, диференційна діагностика, невідкладна допомога, принципи лікування, маршрут пацієнта.
	2.	Запальні захворювання зовнішнього носа (фурункул/абсцес носа; бешихове запалення, сікоз): клінічна симптоматика, діагностика, диференційний діагноз, невідкладна допомога, принципи лікування, маршрут пацієнта.
	3.	Сторонні тіла та травми носа і приносових пазух: стороннє тіло в носі, кровотеча з носа, травма носа. Невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
7.3.		Хвороби глотки та гортані
	1.	Біль у горлі, осиплість та захриплість. Гострий і хронічний фарингіт; гострий ларингіт/трахеїт: методи обстеження, диференційна діагностика, принципи лікування, маршрут пацієнта.
	2.	Гіпертрофія мигдаликів/аденоїдів; стрептококова інфекція горла; гострий і хронічний тонзиліт: клінічна симптоматика, діагностика, диференційний діагноз, принципи лікування, маршрут пацієнта.

	3.	Стороннє тіло глотки, гортані, гостра асфіксія при стенозі та набряку гортані: клінічна діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
7.4.		Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення; отогенні внутрішньочерепні ускладнення інфекційно-запальних захворювань ЛОР-органів
	1.	Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення: клінічна діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
	2.	Отогенні внутрішньочерепні ускладнення інфекційно-запальних захворювань ЛОР-органів: клінічна діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
7.5.		Доброякісні та злоякісні новоутворення ЛОР органів
	1.	Доброякісні та злоякісні новоутворення ЛОР органів; органів дихання: виявлення, обстеження пацієнта, принципи лікування, маршрут пацієнта.
7.6.		Захворювання ЛОР-органів у дітей раннього віку
	1.	Захворювання ЛОР-органів у дітей раннього віку: особливості діагностики, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
8.		НЕВРОЛОГІЯ
8.1.		Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика
	1.	Біль (класифікація, клінічні характеристики). Головний біль. Біль в ділянці обличчя.
	2.	Порушенняч утливості, рефлекторно-рухової сфери, координації та статички (клінічні прояви, топічна діагностика, синдромологія уражень).
	3.	Розлади мовлення: клінічні прояви, топічна діагностика.
	4.	Когнітивні розлади: клінічні прояви, діагностика.
	5.	Порушення свідомості: класифікація, клінічні прояви, діагностика.
	6.	Вегетативні порушення: синдром вегетативно-судинної дистонії, вегетативний криз, вегетативно-вісцеральний синдром, гіпоталамічний синдром. Порушення функцій тазових органів.
	7.	Дослідження неврологічного статусу та інтерпретація показників. Нейропсихологічне обстеження.
8.2.		Ураження периферичного відділу нервової системи
	1.	Вертеброгенні ураження нервової системи (шийного, грудного, попереково-крижового відділу): клінічні прояви, діагностика, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.

	2.	Невертеброгенні ураження периферичного відділу нервової системи (нейропатії, неврити, плексити, плексопатії, радикулопатії): клінічні прояви, діагностика, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.
	3.	Ураження черепних нервів: клінічні прояви, діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
8.3.		Судинні захворювання нервової системи
	1.	Судинні захворювання нервової системи: класифікації, фактори ризику, етіологічні чинники, патогенетичні механізми розвитку судинної патології головного та спинного мозку.
	2.	Хронічна ішемія головного мозку (дисциркуляторна енцефалопатія): етіопатогенез, клінічні прояви, діагностика, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.
	3.	Гострі порушення мозкового кровообігу: класифікація, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика, лікування, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
8.4.		Інфекційно-запальні та демієлізуючі хвороби нервової системи
	1.	Менінгіти, енцефаліти, менінгоенцефаліти, мієліти: етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, невідкладна допомога, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.
	2.	Поліомієліт: клінічні прояви, діагностика, забезпечення маршруту пацієнта, профілактика.
	3.	Гостра запальна демієлізуюча полірадикулонеуропатія (синдром Гійєн-Барре): етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
	4.	Розсіяний склероз: етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика, лікування, забезпечення маршруту пацієнта.
8.5.		Дегенеративні захворювання нервової системи
	1.	Хвороба Паркінсона та синдром паркінсонізму.
8.6.		Міастенія і міастенічні синдроми
	1.	Міастенія і міастенічні синдроми: класифікація, клінічні прояви, діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
8.7.		Епілепсія та епілептичні синдроми
	1.	Епілепсія та епілептичні синдроми: класифікація, етіологія та патогенез, клінічні прояви, діагностика, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта.
8.8.		Травми та наслідки травм нервової системи

	1.	Травми центральної і периферичної нервової системи та їх наслідки: класифікації, клінічні прояви, діагностика, лікування, невідкладна допомога, забезпечення маршруту пацієнта).
8.9.		Новоутворення нервової системи
	1.	Новоутворення центральної та периферійної нервової системи: класифікація, клінічні прояви, діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
8.10.	1.	Дитяча неврологія
	1.	Дитячий церебральний параліч: класифікація, клінічні прояви, діагностика, забезпечення маршруту пацієнта.
	2.	Вроджені аномалії.
	3.	Спадкові нервово-м'язові захворювання у дітей.
8.11.		Невідкладні стани в неврології
	1.	Невідкладна допомога при судомах, порушеннях свідомості різного ступеню, травмах нервової системи, гострих порушеннях мозкового кровообігу.
9		ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ
9.1.		Семіотика та основні методи та особливості діагностики інфекційних хвороб. Загальноклінічні методи. Бактеріологічні, вірусологічні, імунологічні методи.
	1.	Періоди хвороби. Класифікація інфекційних та паразитарних хвороб.
	2.	Основні клінічні синдроми (діарея, лімфаденопатія, жовтяниця, лихоманка, екзантема, менінгеальний синдром).
	3.	Загальноклінічні методи діагностики. Бактеріологічні, вірусологічні, імунологічні методи.
9.2.		Диференційна діагностика екзантем
	1.	Кір
	2.	Краснуха
	3.	Вітряна віспа
	4.	Ентеровірусна інфекція (Коксакі)
9.3.		Диференційна діагностика менінгеального синдрому
	1.	Бактеріальні менінгіти, менінгоенцефаліти
	2.	Вірусні менінгіти, менінгоенцефаліти
9.4.		Диференційна діагностика жовтяниць
	1.	Вірусний гепатит А, Е
	2.	Вірусний гепатит В, С, D
	3.	Лептоспіроз
9.5.		Паразитарні захворювання
	1.	Малярія
	2.	Амебіаз, балантидіаз
	3.	Лямбліоз

	4.	Токсоплазмоз
9.6.		Гельмінтози
	1.	Нематодози
	2.	Трематодози (A78)
	3.	Цистодози (A78)
9.7.		Інші інфекційні захворювання
	1.	COVID-19
	2.	ГРВІ (грип, парагрип, аденовірусна інфекція, риновірусна інфекція, рино-синтиціальна інфекція)
	3.	Інфекційний мононуклеоз
	4.	Хвороба Лайма
10.		ФТИЗИАТРІЯ
10.1.		Загальні питання фтизіатрії
	1.	Епідеміологічна ситуація з туберкульозу в Україні і світі. Епідемічний процес при туберкульозі. Патоморфоз туберкульозної інфекції. Групи ризику захворювання на туберкульоз.
	2.	Нормативно-правова база і медико-технологічні документи з питань контролю за туберкульозною інфекцією в Україні. Роль первинної ланки в сучасній стратегії боротьби з туберкульозом.
	3.	Ко-інфекція ВІЛ/ТБ. Сучасний стан проблеми.
	4.	Стратегія контролю за туберкульозом в Україні та світі.
10.2.		Виявлення і діагностика туберкульозу
	1.	Робота лікаря загальної практики-сімейного лікаря з організації своєчасного виявлення туберкульозу. Відбір хворих для проведення мікроскопії мазка мокротиння та рентгенологічного дослідження органів грудної клітки; правила і техніка проведення забору мокротиння. Забезпечення маршруту пацієнта. Обліково-звітна документація.
	2.	Діагностика латентної туберкульозної інфекції (ЛТІ). Альтернативні методики.
	3.	Основні принципи та методи діагностики та диференційної діагностики туберкульозу органів дихання та позалегеневих локалізацій у дорослих і дітей.
10.3.		Профілактика туберкульозу
	1.	Інфекційний контроль за туберкульозом на рівні первинної ланки охорони здоров'я (розподіл потоків хворих, безпечна організація робочого місця медпрацівника, застосування УФ-опромінення в лікувальному закладі, навчання пацієнтів етикету кашлю та використання медпрацівниками засобів захисту органів дихання).

	2.	Вакцинопрофілактика, хіміопрфілактика туберкульозу. Перебіг післявакцинального періоду, діагностика ускладнень, забезпечення маршруту пацієнта. Ведення дитини, яка народилась від хворої на туберкульоз матері.
	3.	Робота у вогнищі туберкульозної інфекції.
13.4.		Організація моделі амбулаторного ведення хворих на туберкульоз
	1.	Визначення випадку туберкульозу. Класифікація. Формулювання діагнозу.
	2.	Амбулаторна модель лікування туберкульозу. Організація лікування в закладах ПМСД. Обліково-звітна документація.
	3.	Ведення пацієнтів, які перервали лікування. Мотиваційне консультування, формування прихильності до лікування на амбулаторному етапі.
	4.	Ведення особливих груп пацієнтів (вагітних, ВІЛ-позитивних, з супутніми захворюваннями).
	5.	Загальні підходи до навчання населення, хворих та медичних працівників з питань туберкульозу. Поняття адвокації, комунікації та соціальної мобілізації.
11.		ДОГОСПІТАЛЬНА НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА ПОЧАТКОВА СТАБІЛІЗАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ
11.1		Загальна реаніматологія та інтенсивна терапія
	1.	Термінальні стани. Передагонія, агонія, клінічна смерть.
	2.	Діагностика раптової коронарної смерті. Причини, симптоми, лікувальні заходи.
	3.	Масаж серця, методика проведення, показники ефективності.
	4.	Фармакологія ліків, які застосовуються для відновлення серцевої діяльності, дози та порядок введення.
	5.	Шляхи введення ліків при термінальних станах.
	6.	Методи відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів.
	7.	Інтубація трахеї. Покази та протипокази. Ускладнення інтубації та їх профілактика.
	8.	Застосування ларингеальної маски. Переваги та недоліки ларингеальної маски перед інтубацією трахеї.
	9.	Гостра дихальна недостатність. Діагностика та невідкладна допомога.
	10.	Допоміжна вентиляція легень. Покази і методи проведення. Киснева терапія.
	11.	Церебральна реанімація. Запобігання набряку мозку. Антигіпоксанти та протектори мозку.
	12.	Методи здійснення судинного доступу.
	13.	Особливості інфузійної терапії на догоспітальному етапі.

	14.	Утоплення. Види. Патогенез, клініка, невідкладна допомога.
	15.	Механічна асфіксія, види, невідкладна допомога.
	16.	Ураження електричним струмом. Види, патогенез, клініка, невідкладна допомога.
	17.	Сонячний та тепловий удари. Патогенез, клініка, невідкладна допомога.
11.2.		Шоківі стани
	1.	Реанімація та інтенсивна терапія при шоківих станах.
	2.	Гіповолемічний шок. Патогенез, клініка, діагностика, інтенсивна терапія.
	3.	Особливості перебігу шоку при травмі та опіках.
	4.	Інфекційно-токсичний шок. Патогенез, клініка, діагностика, принципи терапії на догоспітальному етапі.
	5.	Анафілактичний шок.
16.3.		Коматозні стани
	1.	Пропедевтика захворювань нервової системи. Методика обстеження неврологічного пацієнта.
	2.	Чутливість, види та типи порушення чутливості
	3.	Рефлекторно-рухова система та синдроми її ураження
	4.	Екстрапірамідна та координаторна систем а та їх розлади
	5.	Розлади свідомості та їх діагностика
	6.	Діагностика порушення рівня свідомості
	7.	Первинні коми, пов'язані з ураженням центральної нервової системи
	8.	Вторинні коми (в тому числі при цукровому діабеті)
	9.	Діагностика коми. Невідкладна допомога при порушеннях вітальних функцій організму при комах
11.4.		Гострі отруєння
	1.	Основи загальної токсикології.
	2.	Поняття про отруту та отруєння.
	3.	Методи діагностики гострих отруєнь.
	4.	Методи терапії гострих отруєнь.
	5.	Антидотна терапія при гострих отруєннях.
	6.	Гострі отруєння опікаючими речовинами.
	7.	Отруєння важкими металами.
	8.	Гострі отруєння спиртами.
	9.	Гострі отруєння чадним та природним газами і продуктами горіння пластмас.
	10.	Отруєння хлорованими вуглеводнями.
	11.	Гострі отруєння ФОС.
	12.	Гострі отруєння медикаментами.
	13.	Отруєння токсикантами рослинного походження.
	14.	Гострі отруєння отрутами тваринного походження.

		Додаткові програми:
1.		Військово-медична підготовка
2.		Організація невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях
3.		Особливо небезпечні інфекції
4.		Туберкульоз
5.		Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів
6.		Радіаційна медицина
7.		Імунологія
8.		Гуманітарні аспекти клінічного мислення
9.		Питання імунопрофілактики
10.		Протидія насильству в сім'ї
11.		Медичне право

ПРОГРАМА
ЦИКЛУ ІНТЕРНАТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«Загальна практика-сімейна медицина»

Практична частина

Мета: удосконалення практичної підготовки лікарів-інтернів для формування основних професійних компетенцій, необхідних для самостійної роботи лікарем-загальної практики-сімейним лікарем.

Тривалість: 16 місяців (2496 годин, 69,5 тижнів, 83,2 кредитів ECTS).

Під час навчання на базі стажування керівник бази стажування та безпосередній керівник лікаря-інтерна мають забезпечити можливість ротації лікаря-інтерна між різними відділеннями/кабінетами/установами ПМД (амбулаторія сімейного лікаря, центр ПМД, консультативно-діагностичний центр, маніпуляційна та ін.; за наявності – кабінет прийому спеціаліста, лабораторія, рентгенологічний кабінет, денний стаціонар та ін.)

Назва відділення (установи)	Код курсів, розділів	Назви курсів, розділів навчальної програми	К-ть нав. год./ ECTS	К-ть тижнів практ. роботи
ЦПМД	1.1	Організація охорони здоров'я	72	2
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	2	Здоров'я дорослих	828	23
	2.1	Участь в розробці / перегляді/ оновленні локальних протоколів	36	1
	2.2	Консультації пацієнтів із здорового способу життя і профілактики хронічних неінфекційних захворювань	72	2
	2.3	Медичний супровід пацієнта із онкологічними проблемами	72	2
	2.4	Ведення пацієнтів із гострими та	72	2

		хронічними хворобами органів дихання		
	2.5	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами серцево-судинної системи	72	2
	2.6	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами кістково-м'язової системи	36	1
	2.7	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними станами і хворобами органів травлення	72	2
	2.8	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами нирок і сечовивідних шляхів	36	1
	2.9	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами ендокринної системи	72	2
	2.10	Ведення пацієнтів із гострими та хронічними імунними розладами та хворобами органів кровотворення	36	1
	2.14	Ведення пацієнтів похилого та старечого віку	36	1
	2.15	Ведення пацієнтів із підозрою, легким перебігом COVID-19, постковідним синдромом	72	2
	2.15	Робота в службі невідкладної допомоги амбулаторії / ЦПМД	144	4
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	3	Здоров'я дитини	468	13
	3.1	Ведення здорових дітей	72	2
	3.2	Профілактична робота з дітьми. Консультування з приводу харчування дітей	36	1
	3.3	Робота з дітьми першого року життя	72	2
	3.4	Робота в кабінеті щеплень	36	1
	3.5	Ведення дітей із гострими та хронічними хворобами органів дихання та алергічними захворюваннями	36	1
	3.6	Ведення дітей із гострими та хронічними хворобами органів кровообігу та опорно-рухової системи, хворобами крові, кровотворних органів та імунної системи	72	2
	3.7	Ведення дітей із гострими та хронічними хворобами органів травлення, ендокринної системи, нирок і сечовивідних шляхів	72	2
	3.8	Ведення пацієнтів із дитячими інфекціями	72	2
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	4	Здоров'я жінки	108	4
	4.1	Медичний супровід здорової жінки із фізіологічним перебігом вагітності	72	2
	4.2	Профілактика раку шийки матки: консультування, взяття матеріалу для цитологічного дослідження із шийки матки	36	1

		та оцінка результатів		
	4.3	Консультації з питань контрацепції, збереження репродуктивного здоров'я, профілактики захворювань що передаються статевим шляхом	36	1
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	5	Чоловіче здоров'я	36	1
	5.1	Консультації чоловіків з приводу профілактики захворювань що передаються статевим шляхом	18	½
	5.2	Консультації чоловіків із питань профілактики та лікування захворювань передміхурової залози, проведення скринінгу раку передміхурової залози	18	½
	6	Ведення пацієнтів із хірургічними проблемами	144	4
	6.1	Робота і маніпуляційному кабінеті амбулаторії	144	4
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	8	Травми і порушення розвитку	36	1
	8.1	Огляд і консультації пацієнтів різного віку із питань профілактики та лікування порушень постави та реабілітаційних заходів після травм	36	1
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	9	Офтальмологія	72	2
	9.1	Проведення скринінгу глаукоми, порушень гостроти зору у пацієнтів різного віку, які звертаються на прийом	72	2
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	10	Оториноларингологія	108	3
	9.1	Ведення пацієнтів різного віку із запальними захворюваннями ЛОР-органів	108	3
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	10	Неврологія	180	5
	10.1	Консультації і ведення пацієнтів після перенесених порушень мозкового кровообігу, запальних захворювань і травм нервової системи, хірургічних втручань	108	3
	10.2	Ведення пацієнтів із периферичними нейропатіями	36	2
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	11	Психологічне і психічне здоров'я	72	2
	11.11	Проведення анкетування пацієнтів, які звертаються на прийом для виявлення тривожних, депресивних розладів та інших психологічних та психічних проблем	72	2
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	12	Інфекційні захворювання	216	6
	12.1	Ведення пацієнтів із гельмінтозами	36	1
	12.2	Ведення пацієнтів із лихоманкою	72	2

	12.3	Ведення пацієнтів із симптомами ГРВІ	72	2
	12.4	Ведення пацієнтів із діарейним синдромом	36	1
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	13	Фтизіатрія	84	2,5
	13.1	Ведення пацієнтів із хронічним кашлем, із вогнищевими змінами на рентгенографії ОГК	84	2,5
Амбулаторія ЗПСМ/КДЦ	14	Дерматовенерологія	72	2
	14.1	Ведення пацієнтів із висипкою	72	2
Всього			2496/ 83,2	69,5

Під час навчання на базі стажування лікарі-інтерни ведуть облік виконаних практичних навиків, як виконаних самостійно, так і під керівництвом або при допомозі керівника лікаря-інтерна відповідно до переліку.

**ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИКІВ ТА ВМІНЬ,
якими повинен володіти лікар-спеціаліст за спеціальністю
«Загальна практика-сімейна медицина»**

№	Перелік практичних навичок/компетентностей для оволодіння на базі стажування за розділами програми	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)	
			Кафедра	База стажування
1	Організація охорони здоров'я			
1	Оформлення обліково-звітної документації	С	10 і більше	Робота з обліково-звітними документами
2	Складання річного звіту діяльності та його аналіз	С	2 (1 раз на рік)	2 (1 раз на рік)
3	Ведення електронних форм і документів	С	5 і більше	20 і більше
4	Розрахунок основних показників стану здоров'я населення (смертність, захворюваність) та індикаторів якості медичної допомоги	С	10 і більше	2 (1 раз на рік розрахунок показників на дільниці)
5	Складання плану власного професійного розвитку і професійного портфоліо	С	1	2 (1 раз на рік)
2	Здоров'я дорослих			

1	Скласти план та провести навчання і консультування пацієнтів із найбільш поширеними хронічними неінфекційними захворюваннями та факторами ризику їх розвитку (навчання керованому самоведенню бронхіальної астми, школа діабету, навчання пацієнтів із ХСН, факторами ризику серцево-судинних захворювань); з питань профілактики вакцин-керованих інфекцій; претестове та післятестове консультування для визначення ВІЛ-інфікованості); консультування осіб з інтелектуальними порушеннями	C	1 щодо кожного ХНІЗ	2 і більше з кожного ХНІЗ
2	Кодування за класифікацією ІСРС та ведення електронних форм	C	10 і більше	100-200
3	Провести мотиваційне консультування для підтримки здорового способу життя, відмови від куріння, здорового харчування, фізичної активності	C	По 2 з кожного питання	100 і більше
4	Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень у дорослих: <ul style="list-style-type: none"> - загального аналізу крові; - біохімічних показників крові; - системи зсідання крові; - тестів для виявлення цукрового діабету; - тестів на виявлення SARS-Cov-2; - загального аналізу сечі, аналізів сечі за Нечипоренком, Зимницьким; - мокротиння; - калу, копрограми; - шлункової секреції; - дуоденального вмісту; - біологічних рідин перикарду, плеври, черевної порожнини; - цитологічного; - виділень жіночих та чоловічих статевих органів; - гормонів; - серологічного; - імунологічного; - алергологічних проб; - рентгенологічного; - ендоскопії; - ультразвукового; - функції зовнішнього дихання; - газів крові і кислотно-лужної рівноваги 	C	10 і більше для кожного	100 і більше в загальному рахунку
5	Вимірювання артеріального тиску на верхніх і нижніх кінцівках	D	10 і більше	100 і більше
6	Запис і розшифровка ЕКГ у дорослих	D	10 і більше	50-100

7	Методика проведення і оцінка результатів тесту із 6-ти хвилинною ходьбою	C	10 і більше	50 і більше
8	Застосування інгаляторів і небулайзерів	D	10 і більше	40 і більше
9	Пульсоксиметрія	D	10 і більше	100 і більше
10	Пікфлоуметрія	D	10 і більше	40 і більше
11	Проведення та інтерпретація результатів швидких тестів, зокрема на SARS-Cov2, рівень тропоніну; визначення глікемії глюкометром; кетонів та глюкози сечі та інших	D	10 і більше	50-100
12	Невідкладна допомога при:			
	гострому коронарному синдрому	C	2 і більше	10 і більше
	бронхообструктивному синдрому	C	2 і більше	20 і більше
	гострих порушеннях серцевого ритму	C	5 і більше	20 і більше
	гіпертонічних кризах	C	5 і більше	25 і більше
	алергічних реакціях	C	2 і більше	10 і більше
	Гіпертермії	C	5 і більше	20 і більше
	гіпо-/ гіперглікемії	C	5 і більше	10 і більше
	тиреотоксичному кризі	C	1 і більше	1 і більше
	спонтанному пневмотораксі	C	1 і більше	1 і більше
	набряку легень	C	2 і більше	3 і більше
	тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок	B	1 і більше	1 і більше
	гострому ураженні нирок	B	1 і більше	1 і більше
	гострій печінковій недостатності	B	1 і більше	1 і більше
	гострій наднирковій недостатності	C	1 і більше	3 і більше
	нирковій, жовчній коліці	C	2 і більше	5 і більше
13	Методи відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів	D	10 і більше	10 і більше
14	Інтубація трахеї	A	Від 1 (в умовах тренінгового центру)	2 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)

15	Застосування ларингеальної маски	С	Від 1 (в умовах тренінгового центру)	2 і більше
16	Застосування S-подібної ларингеальної трубки	С	Від 1 (в умовах тренінгового центру)	2 і більше
17	Дефібриляція	С	Від 1 (в умовах тренінгового центру)	2 і більше
18	Серцево-легенева реанімація дорослих	С	10 і більше	5 і більше
19	Конікотомія	А	Від 1 (в умовах тренінгового центру)	1 і більше
20	Трахеотомія	А	Від 1 (в умовах тренінгового центру)	Від 1 (в умовах тренінгового центру)
3	Здоров'я дітей			
1	Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень у дітей: - загального аналізу крові; - біохімічних показників крові; - системи зсідання крові; - тестів для виявлення цукрового діабету; - тестів на виявлення SARS-Cov-2; - загального аналізу сечі, аналізів сечі за Нечипоренком, Зимницьким; - мокротиння; - калу, копрограми; - шлункової секреції; - дуоденального вмісту; - біологічних рідин перикарду, плеври, черевної порожнини; - цитологічного; - виділень жіночих та чоловічих статевих органів; - гормонів; - серологічного; - імунологічного; - алергологічних проб; - рентгенологічного; - ендоскопії; - ультразвукового; - функції зовнішнього дихання;	С	10 і більше для кожного дослідження	100 і більше

	- газів крові і кислотно-лужної рівноваги			
2	Вимірювання артеріального тиску на верхніх і нижніх кінцівках використовуючи набір манжет для дітей	D	10 і більше	50 і більше
3	Запис і розшифровка ЕКГ у дітей	C	10 і більше	30 і більше
4	Застосування інгаляторів і небулайзерів	D	10 і більше	20 і більше
5	Пульсоксиметрія	D	10 і більше	20 і більше
6	Пікфлоуметрія	D	10 і більше	20 і більше
7	Проведення та інтерпретація результатів швидких тестів, зокрема на SARS-Cov2; визначення глікемії глюкометром; кетонів та глюкози сечі та інших	D	10 і більше	25 і більше
8	Призначити раціональне харчування з урахуванням виду вигодовування (природне, штучне, змішане) для дітей 1-го року життя	D	10 і більше	50 і більше
9	Догляд за пупковим залишком, станом шкіри новонародженого	D	10 і більше	50 і більше
10	Техніка раннього прикладання до грудей новонародженого	D	10 і більше	50 і більше
11	Оцінка ефективності смоктання новонародженого	D	10 і більше	50 і більше
12	Проведення контакту «шкіра до шкіри»	D	5 і більше	10 і більше
13	Оцінка фізичного і психо-емоційного розвитку немовляти	C	10 і більше	50 і більше
14	Оцінка фізичного і психічного розвитку дитини від 1 року до 3-х років	C	10 і більше	50 і більше
15	Визначення симптомів Ортолані, Барлоу на предмет виявлення дисплазії кульшових суглобів	C	10 і більше	50 і більше
16	Календар щеплень в Україні. Складання індивідуального плану щеплень для дитини, яка вакцинується із порушенням календаря вакцинації	D	10 і більше	50 і більше
17	Проведення та оцінка реакції Манту	C	10 і більше	30 і більше
18	Методи відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів	D	10 і більше	
19	Інтубація трахеї	B	A 1 і більше(в т.ч. в умовах тренінгового центру)	B 1 і більше(в т.ч. в умовах тренінгового центру)
20	Застосування ларингеальної маски	C	1 і більше(в т.ч. в умовах тренінгового центру)	2 і більше(в т.ч. в умовах тренінгового центру)

21	Застосування S-подібної ларингеальної трубки	С	1 і більше(в т.ч. в умовах тренінгового центру)	1 і більше(в т.ч. в умовах тренінгового центру)
22	Дефібриляція	С	1 і більше(в т.ч. в умовах тренінгового центру)	2 (в т.ч. в умовах тренінгового центру)
23	Серцево-легенева реанімація новонароджених, дітей	С	1 і більше(в т.ч. в умовах тренінгового центру)	2 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)
24	Конікотомія	В	А 1 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)	В 1 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)
25	Трахеотомія	В	А 1 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)	В 1 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)
4	Здоров'я жінки			
1	Інтерпретація результатів основних лабораторних та інструментальних методів обстеження у вагітних	С	5 і більше	50 і більше
2	Інтерпретація результатів виділень жіночих статевих органів	С	5 і більше	25 і більше
3	Скласти план ведення фізіологічної вагітності	С	5 і більше	10 і більше
4	Проведення еспрес-тесту на вагітність	Д	5 і більше	10 і більше
5	Вимірювання висоти стояння дна матки, обводу живота	С	5 і більше	10 і більше
6	Визначення терміну вагітності і терміну пологів за датами останньої менструації та першого руху плода	Д	5 і більше	10 і більше
7	Оцінка стану плода (аускультация серцебиття, ведення гравідограми)	С	5 і більше	10 і більше
8	Гінекологічне обстеження. Бімануальне обстеження	С	5 і більше	10 і більше
9	Гінекологічне обстеження за допомогою дзеркал	С	5 і більше	10 і більше
10	Забір матеріалу із піхви для бактеріологічного дослідження	С	5 і більше	20 і більше
11	Забір матеріалу із шийки матки для цитологічного дослідження	С	5 і більше	20 і більше

12	Огляд і пальпаторне обстеження молочної залози	D	5 і більше	20 і більше
13	Проведення консультування з питань планування сім'ї	C	5 і більше	10 і більше
14	Призначення різних методів контрацепції	C	5 і більше	10 і більше
15	Проведення консультування з профілактики інфекцій, які передаються статевим шляхом	C	5 і більше	10 і більше
5	Чоловіче здоров'я			
1	Інтерпретація результатів виділень чоловічих статевих органів	C	5 і більше	10 і більше
2	Пальцеве обстеження простати	C	5 і більше	10 і більше
3	Катетризація сечового міхура еластичним катетером у дорослих і дітей	C	5 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)	5 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)
6	Ведення пацієнтів із хірургічними проблемами			
1	Первинна хірургічна обробка ран	C	2 і більше	20 і більше
2	Обробка опікової поверхні	C	2 і більше	10 і більше
3	Накладання і зняття швів	C	2 і більше	10 і більше
4	Вскриття поверхневих нарізів шкіри і підшкірних тканин	C	2 і більше	10 і більше
5	Зупинка зовнішньої кровотечі (накладання джгута, тугої пов'язки, притиснення артерій)	C	2 і більше	10 і більше
6	Проведення місцевої анестезії (інфільтраційна, провідникова та новокаїнові блокади)	C	2 і більше	5 і більше
7	Промивання шлунку	C	2 і більше	10 і більше
8	Пальцеве обстеження прямої кишки	C	2 і більше	10 і більше
7	Травми і порушення розвитку			
1	Транспортна іммобілізація	C	5 і більше	5 і більше
2	Накладання шийного комірця	C	5 і більше	5 і більше
8	Офтальмологія			
1	Зовнішній огляд повік та кон'юнктиви	C	5 і більше	20 і більше

2	Визначення гостроти зору за допомогою оптичних таблиць	С	5 і більше	20 і більше
3	Визначення поля зору за допомогою набору лінз	С	5 і більше	20 і більше
4	Визначення кольоросприйняття	С	5 і більше	20 і більше
5	Вимірювання та оцінка внутрішньоочного тиску пальпаторним методом та методом тонометрії, в т. ч., транспальпебральним	С	5 і більше	20 і більше
6	Дослідження очного дна методом прямої офтальмоскопії	С	5 і більше	20 і більше
7	Лікувальні маніпуляції:			
	- промивання кон'юнктивальної порожнини та рогівки	С	5 і більше	10 і більше
	- закрапування крапель та закладання мазі в кон'юнктивальний мішок	С	5 і більше	20 і більше
	- видалення поверхневих сторонніх тіл з кон'юнктиви	С	5 і більше	10 і більше
9	Оториноларингологія			
1	Огляд зовнішнього вуха і барабанної перетинки з рефлектором і отоскопом	С	10 і більше	20 і більше
2	Оцінка гостроти слуху: розмовна мова і шепітна мова	С	10 і більше	20 і більше
3	Видалення неускладненого стороннього тіла з вуха, горла, носа	С	2 і більше	10 і більше
4	Передня риноскопія	С	10 і більше	20 і більше
5	Фарингоскопія рефлектором	С	10 і більше	20 і більше
6	Визначення дихальної та нюхової функції носа	С	10 і більше	20 і більше
7	Передня тампонада носа	С	5 і більше	10 і більше
8	Пальцеве обстеження носоглотки	С	5 і більше	10 і більше
9	Пряма ларингоскопія	С	10 і більше	20 і більше
10	Промивання лакун піднебінних мигдаликів	С	5 і більше	10 і більше
11	Взяття мазка з носу та горла на бактеріологічне та вірусологічне дослідження	С	5 і більше	20 і більше

10	Неврологія			
1	Дослідження рефлекторно-рухової сфери	С	10 і більше	50 і більше
2	Дослідження функції черепних нервів	С	10 і більше	50 і більше
3	Дослідження мови, праксису, гнозису.	С	10 і більше	50 і більше
4	Дослідження чутливості	С	10 і більше	50 і більше
5	Дослідження координації рухів	С	10 і більше	50 і більше
6	Дослідження менінгеальних симптомів	С	10 і більше	50 і більше
7	Невідкладна допомога при: <ul style="list-style-type: none"> - менінгіті - втраті/ порушенні свідомості - гострому порушенні мозкового кровообігу - гіпертермії - судомач - травмі 	С	2 і більше	50 і більше
11	Психологічне та психічне здоров'я			
1	Консультавання пацієнтів із психологічними і психічними, поведінковими розладами	В	2 і більше для кожного	10 і більше
2	Застосування опитувальників для діагностики тривожних та депресивних станів	С	5 і більше	20 і більше
3	Ведення обліково-звітної документації та електронних форм	С	2 і більше	20 і більше
4	Невідкладна допомога при: <ul style="list-style-type: none"> - гострому психозі - делірії - абстинентному синдромі - отруєнні наркотичними речовинами, алкоголем - панічній атаці 	С	2 і більше для кожного стану	5 і більше
12	Інфекційні хвороби			
1	Взяття матеріалу (крові, калу, сечі, жовчі, змивів-відбитків слизової оболонки носоглотки тощо) на бактеріологічні та вірусологічні дослідження	С	5 і більше	5 і більше
2	Забір матеріалу для бактеріологічного дослідження при ангінах різної етіології	С	5 і більше	5 і більше

3	Проведення експрес-тестів на різноманітні інфекційні захворювання	С	10 і більше	10 і більше
4	Заповнення форми первинної облікової документації N 058/о "Екстрене повідомлення про інфекційне захворювання, харчове, гостре професійне отруєння, незвичайну реакцію нащеплення"	С	10 і більше	10 і більше
5	Скласти план профілактичних та карантинних заходів щодо найбільш поширених та особливо небезпечних інфекційних хвороб	С	5 і більше	10 і більше
13	Фтизіатрія			
1	Взяття мокротиння на аналіз	D	С 2 і більше	D 20 і більше
2	Проведення і оцінка проби Манту	С	2 і більше	20 і більше
3	Ведення документації	С	2 і більше	20 і більше
14	Дерматовенерологія			
1	Оцінка площі ураженої шкіри	С	2 і більше	10 і більше
2	Огляд шкірних покривів	С	10 і більше	10 і більше
3	Діаскопія, пальпація, пошкрябування (граттаж)	С	10 і більше	10 і більше
4	Методика застосування пов'язок, примочок, дерматологічних компресів, паст, збовтуючих сумішів, пластирів, лаків, аерозолів	D	5 і більше	5 і більше
15	Догоспітальна невідкладна допомога і початкова стабілізація пацієнта			
1	Методи відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів	С	5 і більше	10 і більше
2	Інтубація трахеї	В	А 2 і більше	В 10 і більше В т.ч. в умовах тренінгового центру)
3	Застосування ларингеальної маски	В	5 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)	10 і більше (в т.ч. в умовах тренінгового центру)
4	Застосування S-подібної ларингеальної трубки	С	5 і більше (в т.ч. в умовах	10 і більше (в

			тренінговог о центру)	т.ч. в умовах тренінгово го центру)
5	Дефібриляція	С	5 і більше (в т.ч. в умовах тренінговог о центру)	10 і більше (в т.ч. в умовах тренінгово го центру)
6	Серцево-легенва реанімація дітей і дорослих	С	5 і більше (в т.ч. в умовах тренінговог о центру)	10 і більше (в т.ч. в умовах тренінгово го центру)
7	Конікотомія	В	2 і більше (в т.ч. в умовах тренінговог о центру)	2 і більше (в т.ч. в умовах тренінгово го центру)
8	Трахеотомія	В	2 і більше (в т.ч. в умовах тренінговог о центру)	2 і більше (в т.ч. в умовах тренінгово го центру)
9	Невідкладна допомога при:			
	Колапсі	С	2 і більше	5 і більше
	різних формах шоку	С	2 і більше	2 і більше
	коматозних станах	С	2 і більше	5 і більше
	гострих отруєннях	С	2 і більше	5 і більше
	ураженнях електричним струмом, блискавкою	С	2 і більше	2 і більше
	опіках і відмороженнях	С	2 і більше	5 і більше
	укусах змій, комах, тварин	С	2 і більше	5 і більше
	утопленні та удушенні	С	2 і більше	1 і більше

	кровотечах	С	2 і більше	2 і більше
	тромбоемболії легеневої артерії і магістральних артерій кінцівок	С	1 і більше	2 і більше
	гострій нирковій недостатності	В	1 і більше	1 і більше
	гострій печінковій недостатності	В	1 і більше	1 і більше
	судомах	С	1 і більше	2 і більше
	травмах	С	1 і більше	2 і більше

КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІКАРЯ — СПЕЦІАЛІСТА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

«Загальна практика-сімейна медицина»

Завдання та обов'язки. Керується чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію медико-санітарної допомоги, орієнтується на міжнародні вимоги щодо основних компетенцій лікаря загальної практики - сімейного лікаря. Надає населенню первинну медичну допомогу; координує надання допомоги з іншими фахівцями первинної, вторинної і третинної медичної допомоги; організовує доступ до послуг у сфері охорони здоров'я, обирає ефективні та раціональні медичні маршрути пацієнта. Організовує медичну допомогу пацієнту з урахуванням усіх обставин, що впливають на стан здоров'я та/або перебіг захворювання, у тому числі, контексту сім'ї та громади; формує ефективні стосунки з пацієнтом на основі партнерства та поваги до особистості; забезпечує безперервність медичної допомоги з урахуванням потреб пацієнта; сприяє розширенню власних можливостей пацієнта.

Оцінює епідеміологічні характеристики захворюваності населення та приймає відповідні рішення. Аналізує та враховує інформацію щодо обстеження пацієнта; розробляє план медичного обслуговування та узгоджує його з пацієнтом. Надає допомогу на ранніх недиференційованих стадіях захворювань, використовує фактор часу як інструмент дослідження пацієнта. Організовує та надає невідкладну медичну допомогу на догоспітальному етапі. Надає медичну допомогу пацієнту з декількома захворюваннями, у тому числі, при поєднанні гострих і хронічних захворювань, визначає тактику лікування кожного з цих захворювань; узгоджує рекомендації лікарів-спеціалістів різних профілів та добирає індивідуальний комплекс

лікувально-профілактичних заходів; враховує взаємодії лікарських засобів та пріоритетність проблем зі здоров'ям; забезпечує дотримання принципів раціональної фармакотерапії. Визначає тимчасову непрацездатність та забезпечує своєчасне направлення пацієнта на експертизу тимчасової та стійкої непрацездатності.

Веде роботу щодо поширення медичних знань серед населення, зокрема, щодо запобігання захворюванням та їх ускладненням. Організовує проведення профілактичних щеплень. Пропагує здоровий спосіб життя. Координує процеси профілактики, лікування, догляду, паліативної та реабілітаційної допомоги. Приймає участь в організації медико-соціальної і психологічної допомоги самотнім, людям похилого віку, інвалідам та пацієнтам з хронічними захворюваннями.

Використовує біо-психо-соціальну модель діяльності з урахуванням культурних та екзистенціальних характеристик пацієнта. Захищає у разі необхідності інтереси пацієнта у сфері охорони здоров'я. Дотримується принципів медичної деонтології та етики.

Постійно удосконалює свій професійний рівень.

Повинен знати: чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність закладів охорони здоров'я первинного рівня; основи соціальної гігієни, організації охорони здоров'я, медичної психології та економіки відповідно до завдань управління охороною здоров'я населення своєї громади; основи загальнотеоретичних дисциплін в обсязі, необхідному для вирішення професійних завдань; анатоמו-фізіологічні та психологічні особливості дорослих, дітей та осіб старшого віку; особливості розвитку дітей та підлітків; сучасну класифікацію хвороб; фактори ризику виникнення та перебіг найбільш поширених захворювань залежно від статі та віку; сучасні методи профілактики, діагностики та лікування цих захворювань у дорослих та дітей; основи медичної генетики; питання асептики та антисептики; методи протиепідемічного захисту населення; методи організації та надання невідкладної медичної допомоги; клініку, діагностику та принципи лікування невідкладних станів; медикаментозні методи лікування та профілактики, засновані на принципах доказової медицини; немедикаментозні методи лікування та профілактики; принцип медичної деонтології та етики; методи та організацію експертизи тимчасової та стійкої непрацездатності; основи медичної, професійної, соціальної та психологічної реабілітації; основи медичної інформатики; форми і методи санітарно-освітньої роботи; правила оформлення медичної документації; сучасні джерела медичної інформації, методи її аналізу та узагальнення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Актуальні питання акушерства у практиці сімейного лікаря : навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю. В. Вороненко [та ін.]; за ред. Ю.В. Вороненка та ін. ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Ін-т сімейн. медицини. - Київ : Заславський О.Ю., 2016. - 346 с.
2. Актуальні питання алергології в практиці сімейного лікаря : навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів- слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю. В. Вороненко [та ін.] ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Ін-т сімейн. медицини. - Київ : Заславський А.Ю., 2016. - 322 с.
3. Актуальні питання внутрішніх хвороб у практиці сімейного лікаря : навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю. В. Вороненко [та ін.]; за ред. Ю. В. Вороненка, О.Г. Шекери, Л.В. Хіміон ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика . - Київ : Заславський О.Ю., 2018. - 600 с.
4. Актуальні питання геронтології і геріатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Л.А. Стаднюк та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2015 - 530 с.
5. Актуальні питання ендокринології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Б.М. Маньковський та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2019. – 132 с.
6. Актуальні питання медицини катастроф у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Г.Г. Роцін та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017. – 129 с.
7. Актуальні питання медицини невідкладних станів у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник /Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, І.С. Зозуля та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2016. – 124 с.
8. Актуальні питання нервових хвороб у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Н.К. Свиридова та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2015.- 240 с.
9. Актуальні питання нефрології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник/ Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Д.Д. Іванов та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2015.- 328с.
10. Актуальні питання офтальмології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера , С.О.Риков та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 528 с.
11. Актуальні питання паліативної та хоспісної допомоги у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Ю.І. Губський та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017. – 206 с.

12. Актуальні питання педіатрії у практиці сімейного лікаря: Навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти/ Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Бережний В.В. та інш.; За ред Вороненка Ю.В., Шекери О.Г., Бережного В.В. – К.: Видавець Заславський О.Ю., 2015. – 342 с.
13. Актуальні питання педіатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, В.В. Бережний та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2015.- 342 с.
14. Актуальні питання психіатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, В.Д. Мішиєв та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 144 с.
15. Актуальні питання радіаційної медицини у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Д.С. Мечев та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017 – 208 с.
16. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник /Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, М.М. Долженко та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017.- 414 с.
17. Актуальні питання фтизіатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник/ Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Ю.І. Фещенко та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2015.- 166с.
18. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. — Книга 1. Акушерство: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін.; за ред. В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — 3-є вид., випр., 2017.- 424 с.
19. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. — Книга 2. Гінекологія: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін.; за ред. В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — 3-є вид., випр., 2017.- 416 с.
20. Алгоритмы в акушерстве и гинекологии: справочник врача "Акушер. Гинеколог"/ В. А. Бенюк, Е. А. Дындарь, И. Б. Венцковская [и др.]; под ред. В. А. Бенюка. – 2-е изд., доп. – К.: Доктор-Медиа, 2011. – 473 с.
21. Детская неврология. // Бадалян Л.О. - М.: МЕД Пресс информ, - 2001. - 608с.
22. Болезни уха, горла, носа в детском возрасте : национальное руководство : краткое издание / под ред. : М. Р. Богомильского, В. Р. Чистяковой ; Российская ассоциация ЛОР-педиатров, Ассоциация медицинских обществ по качеству. – Москва : ГЭОТАР -Медиа, 2015. – 543 с. : ил., табл.
23. Наследственные болезни нервной системы. // Вельтищев Ю.Е., Тёмин П.А. (ред.). - М.: Медицина. - 1998. - 498 с
24. Гематология для практического врача / Бокарев И.Н. / – Медицинское информационное агенство, 2016, 344 с.
25. Гематология: учебник / Стуклов Н.И., Козинец Г.И., Тюрина Н.Г., 2018, Практическая медицина, 336 с.
26. Герпетична та герпесвірусна інфекція. Навчальний посібник для лікарів. // Дуда О.К., Краснов М.І., Козько В.М. – Київ: НМАПО, 2015. – 96 с.

27. Гострі і невідкладні стани в неврології / О. Петров, Т. Юдіна, О. Погорєлов та ін. – Медкнига.- 2017 р. – 146 с.
28. Диагностика и лечение заболеваний нервной системы у детей: Под ред. В. П. Зыкова - ТРИАДА-Х – 2018, - 432 с.
29. Екстремальна медицина: навч.-метод. посіб. / [І. Г. Бірюк, І. В. Геруш, І. Л. Куковська та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т". - Чернівці : Місто, 2019. - 151 с.
30. Еталони практичних навиків для лікарів загальної практики-сімейної медицини (навчально-методичний посібник)/під ред. академіка НАМН України проф //Вороненка ЮВ, проф. Лисенка ГІ-К.-2013.-624 с.
31. Еталони практичних навиків для лікарів загальної практики-сімейної медицини (навчально-методичний посібник) присвячений пам'яті професора Лисенка Г.І. // під ред. проф. Хімїон Л.В., проф. Матюхи Л.Ф. - К.-2020 – 296 с.
32. Захворювання периферичної нервової системи : підручник для практикуючих лікарів, для студентів медичних вузів: у 3 т. / І. Л. Довгий; за ред. Н.К. Свиридової. - Київ : Білоцерк. книжк. ф-ка, 2016 - (І том – 720 с., ІІ том – 524 с., ІІІ том – 464 с.).
33. Інфекційні хвороби: підручник / В.М. Козько, В. О. Соломенник, К. В. Юрко та ін. ; за ред. В. М. Козька – К. : ВСВ «Медицина», 2019, – 312 с.
34. Інфекційні хвороби: підручник / О.А. Голубовська, М.А. Андрейчин, А.В. Шкурба та ін.; за ред. О.А. Голубовської. — 3-є видання (перероблене і доповнене), 2020, - 688 с.: іл.
35. Кардіологія дитячого віку: [Навчальний посібник] / Під редакцією Марушко Т. В., Марушко Ю. В. Київ – Хмельницький: Приватна друкарня ФО-П Сторожук О.В.. – 2018. – 528с.: іл.
36. Клинические синдромы при заболеваниях крови: учебно-методическое пособие / И. М. Змачинская, Т. Т. Копать. – Минск : БГМУ, 2017. – 18 с.
37. Клінічне обстеження дитини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. В. Катілов [та ін.]. - 2-ге вид. - Вінниця: Нова кн., 2019. - 518 с. : табл., іл.
38. Кокрановское руководство: Беременность и роды. Дж.Ю.Хофмаер и соавт. Под общей редакцией Сухих Г.Т. Москва. »Логосфера» 2010.- 390 с.
39. Комбінований скринінг на хромосомну патологію плода у першому та другому триместрах вагітності: метод. рекомендації / [Бадюк В.М., Білько Н.М., Мельник Ю.М., Гузенко Г.М.]; ГУОЗ м.Києва; НУ „Києво - Могилянська академія“ – К: РВВ УВМА, 2009. - 30 с.
40. Лечение вертеброгенной патологии и радикулопатии: особенности техники проведения блокад (клиническая лекция). // Свиридова Н.К., Серета В.Г. Довгий І.Л. - EAST EUROPEAN JOURNAL OF NEUROLOGY Східно-Європейський неврологічний журнал. – 2017.-№ 4(16). – С. 4-24.

41. Лучевая диагностика в педиатрии: национальное руководство : национальный проект "Здоровье" / гл. ред. А. Ю. Васильев ; Ассоциация медицинских обществ по качеству. – М. : ГЭОТАР -Медиа, 2010. – 361с. : табл., ил.
42. Гельминтозы у детей / В. Г. Майданник, Н. В. Хайтович, Г. Г. Юхименко. – К. : Дорадо-Друк, 2012. – 604 с. : табл., ил.
43. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога : національний підручник для лікарів-слухачів післядипломної освіти, лікарів-інтернів і студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І. С. Зозуля [та ін.]; за ред. І.С. Зозулі. - 3-є вид., переробл. і допов. - Київ : Медицина, 2017. - 958 с.
44. Наказ N 641/84 від 31.12.2003 МОЗ України «Про удосконалення медико-генетичної допомоги в Україні».
45. Наказ №404 від 20.06.2006 «Про внесення змін до наказу МОЗ від 22.05.06 № 308 «Про затвердження таблицю оснащення фельдшерсько-акушерських пунктів, лікарських амбулаторій (у т.ч. амбулаторій загальної практики-сімейної медицини) та підрозділів первинної медико - санітарної допомоги лікувально-профілактичних закладів».
46. Наказ МОЗ №1422 від 29.12.2016 «Зміни до методики розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини».
47. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».
48. Наказ МОЗ України № 1150 від 27.12.2013 «Про затвердження Примірного таблиця матеріально-технічного оснащення Центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та його підрозділів».
49. Наказ МОЗ України № 127 від 02.03.2011 «Про затвердження примірних таблиць оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення центральної районної (районної) та центральної міської (міської) лікарень».
50. Наказ МОЗ України № 183 від 31.03.2015 «Про затвердження сьомого випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності».
51. Наказ МОЗ України № 33 від 23.02.2000 «При штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я».
52. Наказ МОЗ України № 737 від 12.10.2009 «Про внесення змін до наказу МОЗ від 09.07.04 № 354» (Протокол лікування менінгококемії у дітей).
53. Наказ МОЗ України № 751 від 28.09.2012 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».
54. Наказ МОЗ України №148 від 26.01.2018 «Про затвердження Примірного таблиця матеріально-технічного оснащення закладів охорони

здоров'я та фізичних осіб – підприємців, які надають первинну медичну допомогу».

55. Наказ МОЗ України №149 від 20.03.2008 «Клінічний протокол медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років».
56. Наказ МОЗ України №236 від 02.04.2014 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при дисплазії та раку шийки матки».
57. Наказ МОЗ України №417 від 15.07.2011 (зі змінами – накази МОЗ України №7 від 09.01.2014, №59 від 21.01.2014, №236 від 02.04.2014) «Про організацію амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні».
58. Наказ МОЗ України №480 від 20.12.2002 «Про перелік видів добровільного медичного обстеження осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу».
59. Наказ МОЗ України №59 від 21.01.2014 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги з питань планування сім'ї».
60. Наказ МОЗ України №7 від 09.01.2014 «Про внесення змін до наказу МОЗ України №417 від 15 липня 2011 року «Про організацію амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні».
61. Наказ МОЗ України №951 від 04.11.2010 «Про затвердження Примірних табелів оснащення обладнанням, медичною технікою та виробами медичного призначення (акушерсько-гінекологічна допомога)».
62. Наказ МОЗ України від 12.05.2016 № 438 Уніфікований клінічний протокол первинної медичної допомоги «Інтегроване ведення хвороб дитячого віку».
63. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».
64. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1292 "Про затвердження нового клінічного протоколу із застосування антиретровірусних препаратів для лікування та профілактики ВІЛ-інфекції".
65. Наказ МОЗ України від 08.10.2013 № 868 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі»: Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Бронхіальна астма у дітей» Адаптована клінічна настанова заснована на доказах "Бронхіальна астма".
66. Наказ МОЗ України від 11.10. 2019 №2070. «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні та Переліку медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень».
67. Наказ МОЗ України від 16.05.2016 № 449 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.07.2016 № 655) «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної

- (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини».
68. Наказ МОЗ України від 28.03.2014 № 225 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги з початкової, реанімаційної і післяреанімаційної допомоги новонародженим в Україні".
  69. Наказ МОЗ України і НАМН України №1030/102 від 29.11.2013 «Про удосконалення системи планування сім'ї та охорони репродуктивного здоров'я в Україні».
  70. Настанова DUODECIM № 00513 «Гіпертиреоз».
  71. Настанова DUODECIM № 00514 «Гіпотиреоз».
  72. Невідкладна ендокринологія: клінічні настанови та тестові завдання: навч. посіб. / Н. В. Пашковська, А. М. Урбанович, В. А. Маслянюк [та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т", Каф. клініч. імунол., алергол. та ендокрин. - Чернівці : Місто, 2019. - 154 с. - Бібліогр.: с. 154.
  73. Невідкладна медична допомога у загальній лікарській практиці. Київ – 2015, (За ред. Зозулі І.С., Матюхи Л.Ф.) – 490 с.
  74. Невідкладна медична допомога у загальній лікарській практиці: навч. посіб. для лікарів-інтернів, лікарів-слухачів закладів (ф-тів) післядипл. освіти та сімейних лікарів / [І. С. Зозуля, та ін.] ; за ред.: І. С. Зозулі, Л. Ф. Матюхи, С. В. Білецького, [та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, Нац. мед. акад. післядипл. освіти ім. П. Л. Шупика, Буковин. держ. мед. ун-т. - Київ : Наша родина плюс, 2015. - 490 с. : рис., табл.
  75. Неврологический статус и его интерпретация: учеб. руководство для врачей / Скоромец А.А., Скоромец А.П., Скоромец Т.А. / под редакцией проф. М.М.Дьяконова // М.:МЕД-пресс-информ, 2014. – 256 с.
  76. Нейросонология и нейровизуализация при инсульте / Хосе М. Вальдуэза, Стефан Й. Шрайбер [и др.] ; под общ. ред. В.Г. Лелюка, Л.В. Губского : пер. с англ. Вальдуэза Хосе М., Шрайбер Стефан Й., Рель Йенс-Эрик, Клингебиль Рандольф - М. : МЕДпресс-информ. - 2012. – 605 с.
  77. Неонатологія // Національний підручник за ред. проф. Шунько Є.Є., - К.- 2014. - т. I. – 960 с.
  78. Неонатологія // Національний підручник за ред. проф. Шунько Є.Є., - К. - 2015. - т. II. – 765 с.
  79. Нефрологія дитячого віку : навчальний посібник / Т. В. Стоєва [та ін.] ; за ред. Т. В. Стоєва. - Одеса : Політехперіодика, 2018. - 181 с. : табл., іл, фот. цв.
  80. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ (зі змінами і доповненнями).
  81. Оториноларингологія: підручник (ВНЗІV р. а.) / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. — 3-євид., випр., 2017.-472 с.
  82. Педіатрія, дитячі інфекції в питаннях і відповідях.: учебное пособие. - Тернопіль : ТДМУ: Укрмедкнига, 2019. - 307 с.

83. Планування сім'ї. Навчально-методичний посібник / Н.Г. Гойда, О.В. Грищенко, В.П. Квашенко //Київ, 2016. – 444 с.
84. Поражение периферических нервов и корешковые синдромы / Мументалер Марко, Штер М., Мюллер-Фаль Г. / пер.с немецкого под общей редакцией Баринаова А.Н.. // М.: МЕДпресс-информ, 2014. - 616 с.
85. Ревматологія дитячого віку:/ [Навчальний посібник]/ Під редакцією Марушко Т. В., Марушко Ю. В. Друк ФО-П Сторожук О.В.. – 2019 – 256 с.: іл.
86. Руководство по неврологии / Попп Джон А., Дэшайе Эрик М. Пер. англ. В.Ю. Халатова; Под ред. акад. Яхно Н.Н. – М.: ГЭОТАР - Медиа, - 2012. – 688 с.
87. Руководство по практическим навыкам в гинекологии, акушерстве и неонатологии. – Сенчук А.Я., Вдовиченко Ю.П., Венцовский Б.М., Шунько Е.Е. - Киев.: Гидромакс, 2006 – 368 с.
88. Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді: за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді» : монограф. / О.М. Балакірева, Т.В. Бондар та ін.. ; наук. Ред.. О.М. Балакірева ; ЮНІСЕФ, ГО «Укр. ін.-т соц. дослідж. ім.. О. Яременка». – К.: Поліграфічний центр «Фоліант». 2019. – 127 с.
89. Справочник семейного врача по акушерству и гинекологии : справочник врача "Акушер. Гинеколог" / В. А. Бенюк, О. Н. Гирина, И. А. Усевич [и др.] ; под ред. В. А. Бенюка. – К. : Доктор-Медиа, 2012. – 619 с.
90. Хронічні хвороби середнього вуха. Навч.-метод. посібник / А.А. Лайко, Д.І. Заболотний, О.М. Борисенко [та ін.]. – К.: Логос, 2018. – 326 с.
91. Центр СМІ ВОЗ. Ожирение и избыточный вес. Информационный бюллетень. 9 июня 2021 г., <https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight>.
92. 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension: The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Society of Hypertension (ESH). // Williams B., Mavrcia G., Spiering W. et al. - European Heart Journal. 2018. Vol. 39, Iss. 33, P. 3021–3104. URL: [//doi.org/10.1093/eurheartj/ehy339](https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehy339).
93. 2018 updated European League Against Rheumatism evidence-based recommendations for the diagnosis of gout. Richette P., Doherty M., Pascual E., et al. Practice Guideline Annals of the Rheumatic Diseases. 2020 Jan;79(1):31-38. URL: DOI: 10.1136/annrheumdis-2019-215315
94. 2020 ESC Guidelines for the management of acute coronary syndromes in patients presenting without persistent ST-segment elevation // Jean-Philippe Collet, Holger Thiele, Emanuele Barbato, Olivier Barthélémy, Johann Bauersachs, Deepak L Bhatt, Paul Dendale, Maria Dorobantu, Thor Edvardsen, Thierry Folliguet, Chris P Gale, Martine Gilard, Alexander Jobs, Peter Jüni, Ekaterini Lambrinou, Basil S Lewis, Julinda Mehilli, Emanuele Meliga, Béla Merkely, Christian Mueller, Marco

- Roffi, Frans H Rutten, Dirk Sibbing, George C M Siontis, ESC Scientific Document Group - Practice Guideline - Eur Heart J. 2021 Apr 7;42(14):1289-1367. doi: 10.1093/eurheartj/ehaa575.
95. ACG and CAG Clinical Guideline: Management of Dyspepsia. // Moayyedi P., Lacy B., Andrews C.. - American Journal of Gastroenterology: - 2017. Vol.112, Iss. 7. P. 988-1013. URL: doi:10.1038/ajg.2017.154.
  96. ACG Clinical Guideline: Treatment of Helicobacter pylori infection. // Chey W.D., Leontiadis G.I., Howden C.W., Moss S.F. - American Journal of Gastroenterology. 2017. Vol. 112(2). P. 212-39. DOI: 10.1038/ajg.2016.563
  97. Arterial hypertension // Sofie Brouwers, Isabella Sudano, Yoshihiro Kokubo, Elisabeth M Sulaica. Review - Lancet - 2021 Jul 17; - 398(10296):249-261. doi: 10.1016/S0140-6736(21)00221-X.
  98. British Society of Gastroenterology consensus guidelines on the management of inflammatory bowel disease in adults 2019. // Lamb C., Kennedy N.A., Raine T. et al. - Gut. P. 1–106. URL: 10.1136/gutjnl-2019-318484.
  99. Classification and Diagnosis of Diabetes: Standards of Medical Care in Diabetes — 2019 American Diabetes Association Diabetes Care - 2019. (Supplement 1). Vol. 42, P. 13-28. URL: <https://doi.org/10.2337/dc19-S002>
  100. Diagnosis and Treatment of Adults with Community-acquired Pneumonia An Official Clinical Practice Guideline of the American Thoracic Society and Infectious Diseases Society of America on behalf of the American Thoracic Society and Infectious Diseases Society of America. // Metlay J.P., Waterer G.W., Long A.C., et al. - American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine. - 2019. Vol. 200. Iss. 7. P. 45-67.
  101. ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure: The Task Force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure of the European Society of Cardiology (ESC). Developed with the special contribution of the Heart Failure Association (HFA) of the ESC. // Ponikowski P., Voors A.A., Anker S.D. et al. - 2016 European Heart Journal. - 2016. Vol. 37, Iss. 27, P. 2129–2200. URL: [//doi.org/10.1093/eurheartj/ehw128](https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehw128).
  102. ESC Scientific Document Group, 2016 European Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice: The Sixth Joint Task Force of the European Society of Cardiology and Other Societies on Cardiovascular Disease Prevention in Clinical Practice (constituted by representatives of 10 societies and by invited experts) Developed with the special contribution of the European Association for Cardiovascular Prevention & Rehabilitation (EACPR). // Piepoli M.F., Hoes A.W., Agewall S., et al. - European Heart Journal. - 2016. Vol. 37, Iss. 29, P. 2315–2381.
  103. ESC Scientific Document Group, 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes: The Task Force for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes of the European Society of Cardiology (ESC). // Knuuti J., Wijns W., Saraste A., et al. - European Heart Journal. - P. 425-465.

104. EULAR. 2018 update of the EULAR recommendations for the management of hand osteoarthritis. // Kloppenburg M., Kroon F., Blanco F.J., et al. - *Annals of the Rheumatic Disease*. 2018. Vol. 10. P. 1136. URL: [annrheumdis-2018-213826](https://doi.org/10.1136/annrheumdis-2018-213826).
105. Evidence-based clinical practice guidelines for peptic ulcer disease 2020 // Tomoari Kamada, Kiichi Satoh, Toshiyuki Itoh, Masanori Ito, Junichi Iwamoto, Tadayoshi Okimoto, Takeshi Kanno, Mitsushige Sugimoto, Toshimi Chiba, Sachiyo Nomura, Mitsuyo Mieda, Hideyuki Hiraishi, Junji Yoshino, Atsushi Takagi, Sumio Watanabe, and Kazuhiko Koike - *Journal of Gastroenterol.* - 2021; 56(4): 303–322. - Published online 2021 Feb 23. doi: [10.1007/s00535-021-01769-0](https://doi.org/10.1007/s00535-021-01769-0)
106. Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease. Global strategy for the diagnosis, management, and prevention of chronic obstructive pulmonary disease — 2020 report. November 2019. URL: www.goldcopd.org.
107. Guideline Global Initiative for Asthma. 2021 GINA Report, Global Strategy for Asthma Management and Prevention. 2021. URL: <https://ginasthma.org/gina-reports/>
108. KDIGO 2012 Clinical Practice Guideline for the Evaluation and Management of Chronic Kidney Disease. *Kidney International Supplements*. 2013. Vol. 3, Iss. 1, P. 136-150.
109. KDIGO 2020 Clinical Practice Guideline for Diabetes Management in Chronic Kidney Disease // Ian H de Boer, M Luiza Caramori, Juliana C N Chan, Hiddo J L Heerspink, Clint Hurst, Kamlesh Khunti, Adrian Liew, Erin D Michos, Sankar D Navaneethan, Wasiu A Olowu, Tami Sadusky, Nikhil Tandon, Katherine R Tuttle, Christoph Wanner, Katy G Wilkens, Sophia Zoungas, Peter Rossing Practice Guideline *Kidney Int.* 2020 Oct;98(4S):S1-S115. DOI: [10.1016/j.kint.2020.06.019](https://doi.org/10.1016/j.kint.2020.06.019)
110. Nelson's Pediatric Antimicrobial Therapy (25th ed.) // J.S.Bradley (eds.). - American Academy of Pediatrics, - 2019. – 331 p.
111. *Pediatric secrets* // Polin R., Ditmar M. - Elsevier, 2016 – 759 p.
112. *Pediatrician's Guide to Discussing Research with Patients* // Di Bartolo C.A., Braun M.K. - Springer, 2017. — 260 p.
113. *Signs & Symptoms in Pediatrics* // Adam H., Foy J., - American Academy of Pediatrics; 1st edition, 2017. – 1028 p.
114. Standards of Medical Care in Diabetes. // *Diabetes Care*. American Diabetes Association – 2021. – Vol. 44, Suppl. 1. – P. S1–S142. DOI: [10.2337/dc17-S001](https://doi.org/10.2337/dc17-S001)
115. *Textbook of Neonatal Resuscitation, 8th Edition* // American Academy of Pediatrics and American Heart Association; Editor: Gary M. Weiner, MD, FAAP; Associate editor: Jeanette Zaichkin, RN, MN, NNP-BC - July 1, 2021 - 361 P.
116. The Diagnosis and Management of Nonalcoholic Fatty Liver Disease: Practice Guidance From the American Association for the Study of Liver Diseases. // Chalasani N., Younossi Z., Lavine J.E., et al. - *Practice Guidance/Hepatology*. 2018. Vol. 67, (1). <https://doi.org/10.1002/hep.29367>

117. USMLE Step 2 CK Lecture Notes 2019 Pediatrics by William G. Cvetnic, Eduardo Pino New York: Kaplan Publishing, 2019. — 591 p. — (Kaplan Test Prep) — ISBN 978150623629

Допоміжна література

1. Анемия. Руководство для практических врачей. Верткин А.Л., Ховасова Н.О., Ларюшкина Е.Д., Шамаева К.И., ЭКСМО, 2017, 144 с.
2. Вегетативные расстройства: клиника, диагностика, лечение: руководство для врачей. Под редакцией В.Л. Голубева / ООО «НИА», 2010. - 640 с.
3. Внутрішньоочеревинна інфекція та перитоніт: монографія / В. І. Десятерик, В. П. Польовий, А. С. Паляниця [та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, ДЗ "Дніпропетр. мед. акад. МОЗ України", ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т". - Дніпро ; Чернівці : Медуніверситет, 2019. - 218 с. - Бібліогр.: с. 192-218.
4. Вплив лізату бактерій на морфогенез сперматозоїдів інфертильних чоловіків з хронічним запаленням уrogenітального тракту / С. Ю. Ціпоренко, Л. Ф. Матюха // Семейная медицина. - 2018. - № 2. - С. 58-63.
5. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – ст. 144.
6. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 р. № 1798-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – ст. 56.
7. Закон України №1645-III від 06.04.2000 р. «Про захист населення від інфекційних хвороб»
8. Закон України №2802-XII від 19.11.1992р. «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
9. Закон України №4004-XII від 24.02.1994 р. «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
10. Кодекс законів по працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Додаток до номеру.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – ст. 1122.
12. Конституція України, Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (зі змінами і доповненнями).
13. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III) (зі змінами і доповненнями.
14. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (зі змінами і доповненнями).
15. Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються: поширення, тенденції в Україні: за результатами дослідження 2019 року в рамках міжнародного проекту «Європейське

- опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин - ESPAD»/ О.М. Балакірєва (кер. авт. кол), Д.М. Павлова, Н.М.К. Нгуєн, О.Г. Левцун, Н.П. Пивоварова, О.Т. Сакович, О.В. Флярковська. – К. – ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2019. – 212 с.
16. Ожирение: терапевтические подходы к ведению пациентов // Беловал А.Н., Князьков И.И. - Медицинские аспекты здоровья женщины.-2013.- №3., 24с.
  17. Примусова вентиляція та забезпечення прохідності дихальних шляхів в практиці невідкладних станів: навч. посіб. для студ. та лікарів-інтернів ВНЗ III-IV р.а. спец. "Анестезіологія та інтенсивна терапія", "Медицина невідкладних станів" / [В. М. Коновчук, В. І. Ротар, С. О. Акентьєв та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т", Каф. анестезіології та реаніматології. - Чернівці : БДМУ, 2019. - 158 с. : кольор. іл.
  18. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII.
  19. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI (зі змінами і доповненнями).
  20. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV (зі змінами і доповненнями).
  21. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня.2014 р. № 1700-VII (зі змінами і доповненнями).
  22. Про захист персональних даних: Закон України від 01 червня 2010 р. № 2297-VI (зі змінами і доповненнями).
  23. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII (зі змінами і доповненнями).
  24. Про звернення громадян: Закон України 02 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР (зі змінами і доповненнями).
  25. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII (зі змінами і доповненнями).
  26. Про лікарські засоби : Закон України від 04 квіт.1996 р. № 123/96-ВР (зі змінами і доповненнями).
  27. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222-VIII (зі змінами і доповненнями).
  28. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори Закон України від 12 лютого 1995 р. № 60/95-ВР (зі змінами і доповненнями).
  29. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII (зі змінами і доповненнями).
  30. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (зі змінами і доповненнями).
  31. Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді. Посібник для тренера. – Видання третє. – Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки та планування жінки», 2019.
  32. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення

- положення частини третьої статті 49 Конституції України "у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно" (справа про безоплатну медичну допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 29 травня 2002 року № 10-рп/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 23 – ст. 1132.
33. Розсіяний склероз: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування (клінічна лекція)/ Г. М. Чуприна, Н. К. Свиридова // Східно-Європейський невролог. журнал. – 2016. – № 1. – С. 18–26.
  34. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями).
  35. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV (зі змінами і доповненнями).
  36. Чоловіча неплідність. Патогенетичне обґрунтування лікування. Методичні рекомендації/Інститут Урології АМН України. Укладач Горпинченко І.І. та ін.. Київ. 2006.
  37. Экстрапирамидные расстройства вчера, сегодня, завтра / Под.ред.проф. О.С.Левина. // М., 2015. – 408 с.
  38. Эпилепсия и ее лечение / Гусев Е. И. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 320 с.
  39. Blood pressure lowering for prevention of cardiovascular disease and death: a systematic review and meta-analysis. // Ettehad D., Emdin C.A., Kiran A. et al. - Lancet - 2016; 387(10022):957-67. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)01225-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)01225-8).

Інформаційні ресурси

1. <http://clinicalevidence.bmj.com> - BMJ Best Practice. Evidence at the Point of Care.
2. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір».
3. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України.
4. <http://mtd.dec.gov.ua> - Реєстр медико-технологічних документів (медичні стандарти, Уніфіковані клінічні протоколи медичної допомоги, Клінічні настанови).
5. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України.
6. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України.
7. <http://www.aafp.org> - American Academy of Family Physicians.
8. <http://www.awmf.org> - The Association of the Scientific Medical Societies in Germany.
9. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції.
10. <http://www.cma.ca> - Canadian Medical Association InfoBase (CMA InfoBase: Clinical Practice Guidelines (CPGs)).
11. <http://www.cochrane.org/>.
12. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека.

13. <http://www.epa-unepsa.org/> - European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA).
14. <http://www.has-sante.fr/> - The French National Authority for Health.
15. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
16. <http://www.medscape.com>.
17. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України.
18. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
19. <http://www.nhsantibioticguidelines.org.uk/>.
20. <http://www.ufm.org.ua/> – Українська Асоціація сімейної медицини.
21. <http://www.uptodate.com>.
22. <https://dec.gov.ua> – державний Експертний центр України.
23. <https://guidelines.moz.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України, що містить нові клінічні протоколи фінського медично-наукового товариства Duodecim Medical Publications Ltd.
24. <https://nuozu.edu.ua/> – офіційний сайт НУОЗ України імені П. Л. Шупика;
25. <https://www.aafr.org> – Американська академія сімейних лікарів.
26. <https://www.aap.org> - American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines.
27. <https://www.ama-assn.org/> - АМА (American Medical Association).
28. <https://www.bmj.com> - офіційний веб-сайт Британського медичного журналу.
29. <https://www.cdc.gov/> - The Centers for Disease Control and Prevention.
30. <https://www.egprn.org> – Організація дослідників в ПМД.
31. <https://www.nhmrc.gov.au> - The National Health and Medical Research Council (NHMRC).
32. <https://www.nice.org.uk/> - National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE).
33. <https://www.nice.org.uk/guidance/>.
34. <https://www.rcplondon.ac.uk/> - Royal College of Physicians.
35. <https://www.woncaeurope.org> – Всесвітня Асоціація сімейних лікарів (Європа).